

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20—Ἀν συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἐκάστ. ἔτους καὶ ἵνα ἐπὶ πρῶτῃ—Τμητὴ πρῶτῃ· φύλλον λ. 30.—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

2 Μαΐου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ ΡΙΚΑΡΔΟΥ

Ἡ
ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 257.

Β'

Ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐργασία εἶναι τὰ προφυλακτικὰ τῆς πτωχείας καὶ τῶν φροντιδῶν, καὶ τὰ παραγωγὰ τῆς εὐπορίας, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ὑπολήψεως. Καὶ ὅτι ποτὲ ἡ σημερινὴ ὑπόθεσις δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλεται εἰς τὴν αὔριον.

«Πρὸς τί νὰ ἐπιθυμῶμεν καὶ νὰ περιμένωμεν καιροὺς καλῆτεροους; Μόνοι μας πρέπει νὰ πασχίζωμεν νὰ κάμνωμεν τὸν καιρὸν καλῆτερον. Ἡ ἐργασία δὲν ἐπιδέχεται ἐπιθυμίας. Ὅστις ζῇ ἐλπίζων, ἀποθνήσκει πειρῶν. Δὲν ὑπάρχει κέρδος ἄνευ κόπου. Βοηθεῖτε λοιπὸν, χεῖρές μου, διότι περιουσίαν δὲν ἔχω, ἢ, ἂν ἔχω, εἶναι ἐπιβεβαρημένη. Ὁ ἔχωρ τέχνην, ἔχει κτῆμα. Ὁ ἔχωρ εὐφυΐαν, ἔχει ἐπάγγελμα, παρέχον κέρδος καὶ τιμὴν, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος. Ἀλλὰ πρέπει καὶ τὴν τέχνην σου νὰ δουλεύῃς καὶ τὴν εὐφυΐαν σου νὰ ἐξασκῇς· ἄλλως οὔτε τὸ κτῆμα οὔτε τὸ ἐπάγγελμα θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ πληρώσωμεν φόρους.

Ἄρ ἔχωμεν φιλοπορίαν, δὲν ἔχομεν πείραν. Ἡ πείρα κυττάζει τὴν θύραν τοῦ ἐργάτου, ἀλλὰ δὲν τοῖμα ῥὰ ἐμβῇ. Ἀστυνόμοι καὶ κλητῆρες δὲν ἐμβαίνουν ἐπίσης, διότι ἡ μὲν ἐργασία πληροῖναι τὰ χρέη της, ἡ δὲ ἀπειπισία τὰ αὐξάνει. Δὲν ἔχεις ἀνάγκην οὔτε θησαυρὸν νὰ εὔρης, οὔτε συγγενῇ πλούσιον νὰ κληρονομήσῃς· δούλευε τὸν ἀγρόν σου, ἐνῶ οἱ ὀκνηροὶ κοιμοῦνται, καὶ θὰ ἔχῃς σίτον ῥὰ πωλῇς καὶ ῥὰ φυλάττης. Δούλευε σήμερον, διότι δὲν ἡξέυρεις ἂν αὔριον δὲν ἐμποδισθῇς. Ἐν καλὸν σήμερον ἀξίζει δύο αὔριον, λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος· καὶ ἔπειτα προσθέτει· Μὴν ἀφίτης ποτὲ διὰ τὴν αὔριον ὅ,τι σήμερον ἡμπορεῖς ῥὰ κάμῃς.

Ἄν καλὸς τις κύριος σὲ εἶχεν ὑπηρέτην, δὲν θὰ ἐντρέπεσο νὰ σ' εὔρῃ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας; Δὲν εἶσαι τάχα σὺ ὁ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου; Κοκκίνισε λοιπὸν βλέπων τὸν ἑαυτὸν σου μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἐνῶ ἔχεις τόσα νὰ

ΤΟΜΟΣ Α'—1876.

πράξῃς διὰ τὸν ἑαυτὸν σου, διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, διὰ τὴν πατρίδα σου, διὰ τὸν βασιλέα σου. Διὰ τὰ μεταχειρισθῇς τὰ ἐργαλεῖά σου, μὴ βάλῃς χειρόκτια. Ἐνθυμήσου ὅτι γάτος μὲ χειρόκτια πορτικὸς δὲν πιάνει, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔχεις πολλὰ νὰ πράξῃς, καὶ ἴσως δὲν ἔχεις χεῖρας δυνατάς. Πήγαινε ὅμως θαρρύντᾳ, καὶ θὰ ἴδῃς θαύματα. Πολλοὶ σταγόνες ὕδατος, μία μετὰ τὴν ἄλλην, τρυποῦν τὴν πέτραν· μὲ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ὑπομονὴν ὁ πορτικὸς κόπτεται γούμεναν· καὶ μὲ μικρὰ, ἀλλ' ἐπανειλημμένα, κτυπήματα πίπτει τὸ μέγα δένδρον.

Μοὶ φαίνεται ὅτι κἄποιον ἀκούω νὰ λέγῃ· «Πρέπει ὅμως καὶ κἄποτε νὰ διασκεδάζωμεν ἐν ἀνέσει.» Φίλε μου, θ' ἀποκριθῶ ὅ,τι ἔλεγεν ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος· Ἄρ θέλῃς ν' ἀπολαύσῃς καὶ ἄρεσιν, ἐρασχόλησε καλῶς τὸν καιρὸν σου, καὶ, ἐπειδὴ δὲν εἶσαι βέβαιος περὶ μιᾶς στιγμῆς, μὴ χάρῃς μίαν ὥραν. Ἡ ἄρεσις εἶναι καιρὸς νὰ πράξῃς τίποτε ὠφέλιμον· τὴν ἄρεσιν ὁ φιλόπορος ἀνθρώπος τὴν εὐρίσκει, ὁ φυγόπορος ποτὲ· διότι ζωὴ ἀνέσεως καὶ ζωὴ φυγόπορίας εἶναι δύο πράγματα. διαφορετικά. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἤθελαν νὰ ζήσουν χωρὶς ἐργασίαν, καὶ μόνον διὰ τοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλλείψεως κεφαλαίων ἔρχεται χρεωκοπία, ἐνῶ ἡ ἐργασία παρέχει εὐεξίαν, ἀφθορίαν καὶ ὑπόληψιν. Φεῦγε τὰς ἡδονὰς· θὰ σοῦ τρέχουν κατόπι. Ὅταν ἡ καλὴ γυνὴ γνέθῃ, δὲν τῆς λείπει ποτὲ ὑποκάμισον. Ἀγοῦ ἔχω μίαν προβατίναν καὶ μίαν ἀγελίδα εἰς τὴν αὐλήν μου, ὅλος ὁ κόσμος μοῦ λέγει· «Καλὴμέρα.»

Γ'

Ὅτι ἡ καρτερία καὶ ἡ ἐπιμέλεια προξενοῦν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ὅτι πρέπει καθὲς νὰ τελειῶνῃ μόνος του τὰς ὑποθέσεις του.

Ἀλλὰ δὲν ἄρκει μόνον νὰ ἐργάζεσαι· πρέπει καὶ νὰ ᾔσῃς ἐπίμονος, καρτερικός, καθιστικός καὶ ἐπιμελής· πρέπει νὰ ἐπιβλέπῃς τὰς ὑποθέσεις σου μὲ τοὺς ἰδίους σου ὀφθαλμοὺς, καὶ νὰ μὴν ἐμπιστεύεσαι πολὺ εἰς τοὺς ἄλλους· διότι, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος, δένδρον μεταφτυνόμενον, οἰκογένεια μετακομιζομένη, εὐλαχόρται πάντοτε χειρότερα παρὰ τοὺς μένοντας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου. Καὶ πάντι·

Τρεῖς μετακομίσεις ἰσοδυναμοῦν μὲ μίαν πυρκαϊάν. Καὶ πάλιν· Φύλαξε τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὸ ἐργαστήριον θὰ σὲ φυλάξῃ. Καὶ πάλιν· Ἄν θέλῃς αἱ ὑποθέσεις σου νὰ εὐδογούν, τρέξε μόνος σου· ἂν θέλῃς νὰ μὴν εὐδογούν, στείλε ἄλλων. Καὶ πάλιν· Ὁ θέλω νὰ πλουτήσῃ διὰ τοῦ ἀρότρου, πρέπει καὶ νὰ τὸ κρατῇ καὶ νὰ τὸ διευθύνῃ. Καὶ πάλιν· Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κυρίου κάμνει περισσότερον ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ χεῖρας. Καὶ πάλιν· Ἐλλειψίς ἐπιμελείας βλάπτει περισσότερον παρὰ τὴν ἑλλειψίν τέχνης. Καὶ πάλιν· Ὅστις δὲν ἐπιβλέπει τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἀφίνει τὸ βαλάντιόν του ἀνοικτόν. Πολιτοὶ, ἐμπιστευθέντες εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν ἄλλων, κατεστράφησαν· διότι, εἰς τὰ πράγματα τοῦ κάτω κόσμου, δὲν σώζει ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ δυσπιστία. Ὁ φροντίζων μόνος του διὰ τὰ πράγματά του, πάντοτε ὠφελεῖται, διότι, ἂν θέλῃς νὰ ἔχῃς ὑπὲρ τὴν πίστιν καὶ εὐάρεστον, ὑπηρετοῦ μόνος σου. Μικρὴ ἀμέλεια γεννᾷ μεγάλην ζημίαν. Διὰ τὸ καρφίον χάνεται τὸ πέταλον· διὰ τὸν ἵππον χάνεται ὁ ἵππευς, ὁ ἐχθρὸς τὸν καταφθάνει καὶ τὸν φονεύει. Καὶ ὅλα αὐτὰ διότι δὲν ἐλήφθη ὀλίγη φροντίς δι' ἐν καρφίον τοῦ πετάλου.»

Ἐπὶ ταύτῃ.

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνήχη· ἰδί σελ. 258.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ

Ἡ ἐνέργεια τῶν πνευμόνων.

Ὅταν ἡ μαγείρισσα θέλῃ νὰ ἀνάψῃ τὰ κάρβουνα της, λαμβάνει τὸ φουσερόν καὶ φουᾷ. Ἄν ὅμως δὲν ἔχῃ φουσερόν;

— Φουᾷ μόνη της.

— Εἴμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ζωντανὰ φουσερά, καὶ ἔχομεν, φαίνεται, ἐντὸς μας μηχανὴν τινα κατεσκευασμένην ὡς τὸ φουσερόν;

Ἀκριβῶς. Διὰ νὰ ἐννοήσῃς δὲ καλλίτερα τὸν μηχανισμόν τῶν πνευμόνων, πρέπει νὰ σοῦ ἐξηγήσω πρῶτον συντόμως τὸν μηχανισμόν τοῦ φουσεροῦ, τὸ ὁποῖον ὅλοι γνωρίζουσι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἡξεύρωσι πῶς ἐνεργεῖ.

Τὸ φουσερόν, καθὼς βέβαια γνωρίζεις, σύγκειται ἀπὸ δύο μικρὰς σανίδας, αἵτινες εἶνε ἐνωμέναι δι' ἐνὸς τεμαχίου δέρματος, καὶ δύνανται οὕτω νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλας καὶ νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἀνάγκην. Τοιοῦτοτρόπως δὲ διὰ τῶν σανίδων αὐτῶν, καὶ τοῦ δέρματος τὸ ὁποῖον τὰς ἐνώνει, ἀποτελεῖται ἐν μικρὸν κιβώτιον, τοῦ ὁποῖου ἡ χωρητικότης αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται καθ' ὅσον αἱ σανίδες ἀπομακρύνονται ἢ πλησιάζουσιν πρὸς ἀλλήλας.

Ὅταν αἱ σανίδες εἶνε ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, τί ἔχει τὸ κιβώτιον ἐντὸς του; — Τί-

ποτε! Θὰ ἀνακράξῃς βεβαίως. Καὶ ὅμως καὶ ἔχει. Ἐχει ἀέρα, ὅπως ἔχουσιν ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα νομίζομεν ἡμεῖς κενὰ· διότι ὁ ἀὴρ εἶνε παντοῦ· εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἄδειαν, καὶ καταλαμβάνει ὅλας τὰς θέσεις, ὅσας εὐρίσκει κενάς.

Ἄν ἀπομακρύνωμεν τὴν σανίδα τοῦ μικροῦ κιβωτίου, τί συμβαίνει;

ὑποθέτεις ἴσως, ὅτι τὴν πλέον δημιουργεῖται ἐντὸς αὐτοῦ κενόν τι, ἀφοῦ γίνεται ἐντὸς τοῦ κιβωτίου θέσις, ὅπου πρότερον δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Καὶ ὅμως, ἂν προσέξῃς ὀλίγον εἰς τὴν ἐπάνω σανίδα τοῦ φουσεροῦ, θὰ ἴδῃς ὅτι ὑπάρχει μικρά τις ὀπή, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἐν τεμαχίον δέρματος, τὸ ὁποῖον τὴν κλείει. Τὸ δέσμα αὐτὸ εἶνε καθὼς αἱ θύραι ἐκείναι τῆς καρδίας, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν, αἵτινες ἀνοίγουν μὲν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις, δὲν ἀνοίγουν ὅμως διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Δι' αὐτῆς λοιπὸν τῆς ὀπῆς εἰσορμᾷ ὁ ἀὴρ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ γεμίζει τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐντὸς αὐτοῦ ἐνῶ ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον πλησιάζωμεν τὰς δύο σανίδας πρὸς ἀλλήλας, ὁ νεοφερμένος αὐτὸς κύριος, ὅστις εἰσῆλθε μὲν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου διὰ τῆς ὀπῆς ἐκείνης, δὲν δύναται δὲ πλέον νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διότι τὸ δέσμα δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ, θέλων καὶ μὴ θέλων ἐξέρχεται ὀρμητικῶς διὰ τοῦ σωλήνος, ὅστις εἶνε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κιβωτίου, καὶ πίπτει ὡς ἄνεμος ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ. Τότε πάλιν ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες, διὰ νὰ πλησιάζωσιν ἐκ νέου, καὶ ἡ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται.

Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ στήθος μας. Τὸ στήθος μας εἶνε ἐν εἶδος φουσεροῦ, πολὺ ὅμως ἀπλούστερον· διότι ἔχει μίαν μόνην σανίδα, καὶ ἓνα μόνον σωλήνα, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀὴρ καὶ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται.

Ὁ σωλὴν εἶνε ὁ λάρυγξ, περὶ τοῦ ὁποῖου ὠμιλήσαμεν ἤδη, ἂν ἐνθυμῇσαι, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ φάρυγγος, καὶ περὶ τοῦ πῶς καταπίνωμεν. Συγκοινωνεῖ δὲ μὲ τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα διὰ μέσου τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινὸς συγχρόνως, καὶ τοιοῦτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἀναπνέωμεν ὅπως θέλομεν, εἴτε διὰ τῆς ρινὸς ἢ διὰ τοῦ στόματος.

Ὡς πρὸς τὴν σανίδα τοῦ φουσεροῦ μας, σὲ εἶπον ὀλίγας λέξεις, ὅταν ἔγεινε λόγος περὶ τοῦ ἥπατος. Εἶνε τὸ διάφραγμα, τὸ χώρισμα δηλ. ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῖου τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος μας χωρίζεται εἰς δύο, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν.

Τώρα εἶνε ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν περὶ αὐτοῦ καὶ πῶς λεπτομερέστερον, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τὴν κατασκευὴν τοῦ φουσεροῦ μας.

Ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀπὸ

τὸν τράχηλον μέχρι τῶν νεφρῶν, εἶνε παρατεταγμένα, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, δώδεκα τοῖς ἑσπερίαις ὅσται, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται πλευραί. Αἱ ἐπτά πρῶται ἐξ αὐτῶν, δηλαδή τὰ ἐπτά πρῶτα ζεύγη των, στηρίζονται ἐμπρὸς καὶ συνενώνονται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τινος ὁστοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται στέρνον, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν λαιμὸν μέχρι τῆς κοιλότητος τοῦ στομάχου, καθὼς δύνασαι νὰ ἐξετάσῃς καὶ μόνη σου διὰ τοῦ δακτύλου. Αἱ ἄλλαι πλευραὶ δὲν ἔχουν ποῦ νὰ στηρίχῃσι, καὶ διὰ τοῦτο συνενώνονται ἐκατέρωθεν μεταξὺ των καὶ συνδέονται διὰ μέσου ὕλης τινος ἀρκετὰ στερεᾶς καὶ πολλῆς ἐλαστικῆς, ἥτις ὀνομάζεται χόνδρος. Ἄν ἔφαγες ποτὲ τὴν πλάτην ἀρνίου, θὰ παρατήρησες βεβαίως εἰς τὸ ἄκρον τῆς στερεᾶς τινος ὕλης ἐλαστικὴν καὶ κάπως διαφανῆ, ἥτις ἐκτείνεται κύκλῳ τοῦ ὁστοῦ, καὶ τραγανίζει, καθὼς λέγομεν, ὅταν τὴν μασσῶμεν. Ἡ ὕλη αὕτη ὀνομάζεται χόνδρος.

Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ, τὸ στέρνον καὶ αἱ πλευραὶ, ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὸν σκελετὸν τοῦ φουσεροῦ μας, τὸ ὁποῖον εἶνε εὐρυχωρότερον πρὸς τὰ κάτω καὶ στενότερον πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅπου τελειώνει εἰς ἐν εἶδος δακτυλίου, διὰ μέσου τοῦ ὁποῖου περνῶσιν οἱ οἰσοφάγος καὶ ὁ φάρυγξ, πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.

Τὰ διὰ μέσου τῶν πλευρῶν κενὰ διαστήματα κατέχονται ὑπὸ μυῶν, οἵτινες συνδέουν τὴν μίαν πλευρὰν μὲ τὴν ἄλλην, τὸ δὲ κάτω ἀνοιγμα κλείεται ὑπὸ τοῦ διαφράγματος.

Τὸ διάφραγμα, καθὼς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, εἶνε μέγας τις μῦς, λεπτότατος, ἐκτείνόμενος ἐν εἶδει ὕψους μετὰ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας· συνδέεται δὲ ἐσωτερικῶς μὲ τὸ κιβώτιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον σοῦ περιέγραψα, διὰ πολλῶν μικρῶν δεσμῶν.

Κινεῖται δὲ τὸ διάφραγμα, ὅπως κινεῖται καὶ ἡ σανὶς τοῦ φουσεροῦ· φουσκώνει δηλαδή καὶ συστέλλεται, καθὼς φουσκώνει εἰς τὸν ἄνεμον ἐν μανδύλῳ, τοῦ ὁποῖου κρατεῖ τις τὰς τέσσαρας ἄκρας, καὶ τεντώνεται πάλιν κατόπιν, ἂν σύρῃ τις μὲ δύναμιν τὰς ἄκρας του.

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, τὸ νὰ φουσκῶνῃ δηλαδή καὶ νὰ τεντώνεται πάλιν, ἀποτελεῖ μόνον τοῦ τοῦ διαφράγματος, ἀλλὰ καὶ πῶς ἀντιστρέφεται. Διότι ἐνῶ κατὰ τὴν φυσικὴν του θέσιν εἶνε κοίλον κατὰ τὸ μέσον, ὡς φουσκωμένον μανδύλῳ, καὶ κατέχει οὕτω μέρος τι τοῦ στήθους, ὅταν πρόκειται νὰ κάμῃ τόπον εἰς τὸν ἀέρα (ὅταν δηλαδή ἀναπνέωμεν) τεντώνεται, γίνεται ἐπίπεδον, καὶ τὸ διάστημα τοιοῦτοτρόπως, τὸ ὁποῖον κατεῖχε πρότερον, παραχωρεῖται εἰς τοὺς πνεύμονας οἵτινες διαστέλλονται· τότε ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται διὰ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος, καὶ γεμίζει τὸ κενὸν ὅπερ ἐσχημάτισαν οἱ πνεύμονες.

Μετ' ὀλίγον τὸ διάφραγμα χαλαροῦται καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, οἱ πνεύμονες συστέλλονται, καὶ ὁ ἀὴρ στενοχωρούμενος, ἐξέρχεται ἐκεῖθεν ὅθεν εἰσῆλθεν ὁ ἄλλος.

Πρόσεξε ὅτι εἶπα ὁ ἄλλος· διότι ὁ ἀὴρ, ἐξερχόμενος, δὲν εἶνε πλέον ὁ ἴδιος. Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ· διατὶ ἀναπνέομεν, καθὼς ἡ κίνησις ἐκείνη τοῦ διαφράγματος, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν, εἶνε ἡ ἐξήγησις τοῦ· πῶς ἀναπνέομεν.

Θὰ μοῦ παρατηρήσῃς ἴσως, ὅτι εἰς ὅσα σοῦ εἶπα δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀξιοθαύμαστον, ὅτι ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶνε λίαν ἀπλή, καὶ ὅτι οὐδ' αὕτη ἡ παρομοίωσις μὲ τὸ μανδύλῳ σοῦ ἔκαμε καμμίαν ἐντύπωσιν.

Περίμεινε ὀλίγον, καὶ μὴ βιάζεσαι. Εἶδομεν ἕως τώρα τὴν μηχανὴν, δὲν εἶδομεν ὅμως ἐν μικρὸν δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ἐντὸς αὐτῆς, καὶ τώρα μετ' ὀλίγον ἀρχίζουν, κυρία μου, τὰ μαγικά.

ὑπάρχουν εἰς πολλὰς οἰκίας γηραιοὶ ὑπηρέται, οἱ ὁποῖοι εἶνε τρόπον τινὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ἀγαποῦν τοὺς κυρίους των μέχρι θανάτου, διότι αὐτοὶ τοὺς ἀνέθρεψαν, ζοῦν δι' αὐτοὺς, καὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην παραγγελίας ἢ διαταγῆς διὰ νὰ κάμουν τὴν ὑπηρεσίαν των, διότι τὴν ἐκτελοῦν μόνον των ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ ἐργασία εἶνε δι' αὐτοὺς συνήθεια, μάλιστα δὲ θέλει προσπαθῆσαι ὁ κύριός των νὰ μεταβάλῃ τὰς συνηθείας των· καὶ ἂν πρὸς στείμην τὸν ὑπακούσων, ἢ συνήθεια ἐπικρατεῖ, καὶ ἡ ἐργασία των ἐξακολουθεῖ καθὼς πρότερον.

Τοιοῦτός τις ὑπηρέτης τοῦ καλοῦ παλαιῦ καιροῦ εἶνε τὸ διάφραγμα.

Ὅταν ἦσο μικρὰ ἀκόμη καὶ νήπιον, ἐν κοιλίᾳ κρέας δηλαδή, τὸ ὁποῖον οὔτε δύναμιν εἶχεν, οὔτε γνῶσιν, οὔτε θέλησιν, οὔτε ἤξευρε νὰ διατάξῃ τὸ πρῶτον εἰς τὰ ὄργανά του, τὸ διάφραγμα σου ἤρχισε νὰ ἐργάζεται μόνον του, καὶ μὲ τὴν πρώτην σου ἀναπνοὴν ἤρχισεν ἡ ζωὴ σου. Ἀπὸ τότε ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενον, καὶ ἡ τελευταία του ἐργασία θὰ ᾔνε ἡ τελευταία σου πνοή.

Ὅταν κοιμᾷσαι ἡσυχος καὶ ἀμέριμνος, ἐκεῖνο ἐργάζεται. Κτυπᾷ μεσονύκτιον, καὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶνε θυσιζόμενος εἰς τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν· αὐτὸ ὅμως ἀγρυπνεῖ, διότι ἂν ἀναπαυθῇ, σὺ δὲν ἐξυπνᾷς πλέον.

Καὶ ὅμως ὁ ἀνάγκης αὐτὸς προστάτης καὶ φύλαξ τῆς ζωῆς σου εἶνε ὑπηρέτης σου. Διὰ ταῦτά τον, καὶ θὰ σὲ ὑπακούσῃ. Δύνασαι νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐργασθῇ ταχύτερα, ἀργότερα, ὅπως θέλεις, ἢ καὶ νὰ σταματήσῃς ἐντελῶς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ὅχι διὰ πολὺν καιρὸν, διότι τότε θὰ βαρυνθῇ ἐπὶ τέλους, θὰ σὲ παρακούσῃ, καὶ θ' ἀρχίσῃ πάλιν νὰ ἐργάζεται. Ἦκουσα, ὅτι

κατάδικος τις αποφασιστικός και πολύ πείσμων κατώρθωσε ν' αποθάνη εντός τῆς φυλάκης, κρατήσας τὴν ἀναπνοήν του. Δὲν τὸ πιστεύω, διότι τὸ διάφραγμα δὲν ἀνέχεται τοιαύτην βίαν.

Δὲν ἐτελειώσαμεν ὅμως ἀκόμη· ἄς ἐξακολουθήσωμεν τὴν παρομοίωσιν.

Ἄν δυστύχημά τι, θλίψις οἰαδήποτε ἢ ἄλλη τις δυσἀρέσκεια συμβῇ εἰς τὸν κύριόν του, ὁ ὑπνρέτης ὑποφέρει ἐπίσης καὶ παθαίνεται ὅσον ἐκεῖνος, καὶ περισσότερον μάλιστα· διότι πολλάκις ὁ κύριος εἶνε ἤδη παρηγορημένος, καὶ ὁ ὑπνρέτης δὲν παρηγορήθη ἀκόμη.

Τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ τὸ διάφραγμα· τὸ ἰδικόν σου μάλιστα εἶνε τόσον εὐαίσθητον, ὥστε ἡ εὐαίσθησία του ὑπερβαίνει ἀληθῶς τὰ ὅρια. Ὅταν ταῖς προάλλαις δὲν ἦθελεν ἡ μήτηρ σου νὰ σὲ πάρῃ περίπατον, τόσον πολὺ ἐπειράχθη τὸ διάφραγμά σου, ὥστε τοῦ ἦλθαν σπασμοί, καὶ σὲ ἐπίασαν τόσον δυνατοὶ λυγμοί, ὥστε ἡ μήτηρ σου σὲ ἐλυπήθη καὶ ἠναγκάσθη νὰ σὲ πάρῃ μαζὺ της. Σὺ ἦσουν πλέον εὐχαριστημένη, καὶ κατεφίλεις τὴν μητέρα σου, τὸ διάφραγμά σου ὅμως ἦτον ἀκόμη ἀπαρηγόρητον, καὶ οἱ λυγμοὶ σοῦ ἤρχοντο χωρὶς νὰ θέλῃς.

Ὁ λυγμὸς, βλέπεις, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, εἰμὴ σπασμὸς τις, δυνατὸν τίνανγμα τοῦ διαφράγματος.

Τὸ αὐτὸ πρᾶγμα συμβαίνει καὶ εἰς τὴν χάραν. Ὅταν χαίρωμεν καὶ γελῶμεν, τὸ διάφραγμα χαίρει ἐπίσης καὶ ἀγάλλεται καὶ χορεύει, καὶ μαζὺ του χορεύει καὶ πηδᾷ τὸ στήθος μας, καθὼς δύνασαι νὰ πεισθῇς, ἂν βάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅταν γελᾷς.

Τί λέγεις τώρα, φιλότατη μαθήτρια; Δὲν εἶνε εὐμορφον πρᾶγμα τὸ διάφραγμα; Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένη, ὅτι ἔχεις ἐντός τοῦ στήθους σου ἕνα τόσῳ πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον ὑπνρέτην, ὅστις τόσον καλὰ συμπεριζέται τὰς λύπας σου καὶ τὰς χαράς σου;

Καὶ ὅμως τὸ περιεργότερον δὲν σοῦ τὸ εἶπα ἀκόμη. Ἄς ἐξακολουθήσωμεν τὴν παρομοίωσίν μας.

Ὁ καλὸς καὶ παλαιὸς ἐκεῖνος ὑπνρέτης θυμῶνι ἐνίοτε καὶ μαλώνει. Ὅταν βλέπῃ κανὲν ἄτοπον καὶ παράξενον ἐντός τῆς οἰκίας, λέγει ἐλευθέρως τὴν γνώμην του, καὶ ἐνίοτε μάλιστα κῆπως ἀποτόμως. Μάτην προσπαθεῖ ὁ αὐθέντης νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ σιωπὴν· ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ νὰ μурμουρίζει, διότι εἶνε προνομιούχος, βλέπεις, καὶ ἡ ἀφοσίωσίς του τοῦ δίδει δικαίωμα. Ἄν ὅμως αἰφνιδίον τι συμβῇ εἰς τὸν κύριόν του, καὶ τὸν ἴδῃ σφοδρῶς συγκεινημένον, ἡ ὀργή του ὅλη καταπίπτει, καὶ ἐπαναλαμβάνει ἡσύχως τὴν ἐργασίαν του.

— Καὶ τί θέλεις νὰ εἰπῇς μ' αὐτό; Ὁ μ' ἐρωτήσης βέβαια.

Τίποτε ἄλλο, εἰμὴ ὅτι σοῦ ἐξήγησα ἀπλοῦς στατα, τί πρᾶγμα εἶνε ὁ λόγος, καθὼς ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, ἢ ὁ λόγος, καθὼς λέγομεν σήμερον.

Τὸ διάφραγμα, πρέπει νὰ ἡεῦρῃς, ἔχει στενὰς σχέσεις μὲ τὸν γείτονά του, τὸν στόμαχον· δσάκις δὲ αὐτὸ ἀναβαίνει εἰς τὸ στήθος, ἀναβαίνει μαζὺ του καὶ ὁ στόμαχος, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐπὶ τῆς χωνεύσεως ὑπάλληλοι, καὶ καταβαίνουν πάλιν μαζὺ του. Ἄν λοιπὸν κατὰ τύχην συμβῇ τι ἔκτακτον εἰς τὸν στόμαχον, ἂν π.χ. δοθῇ πολλὴ ἐργασία εἰς τοὺς ὑπάλληλους ἢ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτοὺς δυσἀρεστος ἐργασία, ἢ ταραχῶσιν ἐνῶ ἐργάζονται, συμβαίνει πολλάκις καὶ τὸ διάφραγμα λαμβάνει μέρος ὑπὲρ τῶν γειτόνων καὶ φίλων του. Θυμῶνι λοιπὸν τότε, καὶ τινάζει τὸν αὐθέντην του ἀρετὰ δυσἀρέως· τὰ τινάγματα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν λόγους, τὰ γνωρίζεις βεβαίως, καὶ ἡεῦρεις πόσον εἶνε δυσἀρεσὰ δσάκις παρατείνονται. Τὸ διάφραγμα εἶνε θυμῶνι, καὶ δὲν ἀκούει τίποτε, οὔτε παραινέσεις, οὔτε διαταγὰς, οὔτε ἀπειλάς. Τὸ δὲ μόνον ἱατρικόν, διὰ τοῦ ὁποῖου καθησυχάζει εὐθὺς καὶ παρέρχεται διὰ μιᾶς ὁ θυμὸς του, εἶνε φόβος αἰφνιδίου, ἢ ἄλλη δυνατὴ συγκίνησις. Ἄν αἰφνης, ἐνῶ ἔχεις λόγους, σὲ ἐγγίση κανεὶς εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ξαφνισθῇς, καθὼς λέγει ὁ λαὸς, τὸ διάφραγμα ἡσυχάζει ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὁ λόγος παύεται.

Ἄς μεταβῶμεν τώρα εἰς τοὺς πνεύμονας, τοὺς ὁποῖους πολὺ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐλησημονήσαμεν σήμερον.

Ἐν πρώτοις ἄς σοῦ εἶπω πῶς εἶνε κατεσκευασμένοι, ἢ κάλλιον ἄς σὲ παραπέμψω νὰ τοὺς ἴδῃς, ἂν θέλῃς. Ζήτησε ἀπὸ τὴν μαγείρισσάν σας νὰ σοῦ δείξῃ ἕν κομμάτι πλεμόνι, καθὼς λέγει, ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ρίπτει τῆς γάτας. Αὐτὸ εἶνε πνεύμων ἀρνίου, καὶ ἡ κατασκευὴ του εἶνε ἀπαράλλακτος καθὼς τοῦ ἰδικοῦ σου. Εἶνε, βλέπεις, ὅμοιος μὲ σφουγγάρι, καὶ σύγκειται ἀπὸ ἀπείρους μικρὰς κυψέλας, αἱ ὁποῖαι εἶνε πολὺ ἐλαστικαί, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην συστέλλονται καὶ διαστέλλονται. Ὁμοιάζουν τρόπον τινὰ μὲ τόσα μικρὰ δωμάτια, ἐντός τῶν ὁποῖων συναπαντῶνται ὁ ἀήρ καὶ τὸ αἷμα, χαίρετῶνται, καὶ πάλιν ἀμέσως ἀποχωρίζονται.

Τὸ σχῆμα τοῦ πνεύμονος ὀμοιάζει μὲ δύο μεγάλους ἐπιμήκεις σάκκους, ἐπιπέδους πρὸς τὰ μέσα καὶ ἐξογκωμένους πρὸς τὰ ἔξω, οἵτινες κρέμονται ἐντός τοῦ στήθους δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, καὶ ἔχουσι μεταξὺ αὐτῶν τὴν καρδίαν· τὰ ἄκρα τῶν ἐκτείνονται κατωτέρω τῆς καρδίας, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀναδοκατεβαίνει τὸ κοῖλον τοῦ διαφράγματος, καθὼς ἀνωτέρω ἐλέγομεν.

Σὲ εἶπα προτῆτερα, ὅτι ὁ ἀήρ εἰσέρχεται εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τοῦ λάρυγγος· ὁ λάρυγξ, περὶ τοῦ ὁποῖου θὰ ὀμιλήσωμεν λεπτομερέστε-

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ BRUNET DE PRESLE

Τὸ ἐπίθετον φιλέλληνα δὲν εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τὴν σήμερον ἀποδιδόμενην εἰς αὐτὸ σημασίαν. Τότε μὲν φιλέλληνα ἐπωνομάζετο ὁ ἐρχόμενος εἰς τὴν παλαίουςαν Ἑλλάδα ὅπως συμμετάσχη τῶν ἡμετέρων κακουχιῶν καὶ κινδύνων, ἢ ὁ μακρὰν μὲν διαμένων, ὑπὲρ αὐτῆς ὅμως θυσιάζων, ἐπαίτων, γράφων, συνηγορῶν ἢ ἄλλως κοπιῶν. Φιλέλληνας ἦσαν ὁ Φαβιέρ, ὁ Βάϊρον, ὁ Ἀστουγξ, ὁ Νόρμαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὁρμήσαντες ἐκουσίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐχὶ πρὸς ἀπόκτησιν βαθμῶν, παρὰ σῆμων, μισθῶν, ἀλλ' ἵν' ἀποθάνωσιν ὑπὲρ ἐθνους μαχομένου ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ πίστεως. Φιλέλληνα ἦτο ὁ γάλλος ἐκεῖνος ἀξιωματικὸς ὅστις, προτραπείς ὑπὸ Φλέσα νὰ μὴ ἀπέλθῃ εἰς Μανιάκι ὡς συνειθισμένος εἰς ἄλλην τάξιν καὶ ἄλλην διαίταν· «Δὲν ἦλθον, ἀπεκρίθη ὀργίλως, ἵνα ζήσω βίον θηλυπρεπῆ καὶ τρυφηλὸν, ἀλλ' ἵνα πέσω μαχόμενος.» Καὶ τῶνόντι ἐπολέμησεν ὡς λέων καὶ ἔπεσεν ὡς ἥρως. Φιλέλληνα ἦτο ὁ Λοδοβίκος τῆς Βαυαρίας, ὁ Ἐυνάρδ τῆς Ἑλβετίας, ὁ Βιλμαίν τῆς Γαλλίας, ὁ Ραββίνος τῆς Οὐεστφαλίας ὁ προσπαθήσας ν' ἀναφλέξῃ τὰς καρδίας τῶν ὁμοθησκῶν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων χριστιανῶν διὰ τοῦ θαυμασίου τούτου λόγιου τῆς Γραφῆς· «Οὐχὶ πατήρ εἰς πάντων ἡμῶν; Οὐχὶ εἰς ἐκτισεν ἡμᾶς; Τί ὅτι ἐγκαταλείπετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τοῦ βεβηλώσαι τὴν διαθήκην τῶν πατέρων ἡμῶν;» Τοσοῦτον δὲ πολῦτιμος ἦτο ἡ κλήσις τοῦ φιλέλληνος, ὥστε οὔτε οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐλθόντες ἡξιοῦντο αὐτῆς· ὁ Τσώρτς, φέρ' εἰπεῖν, ἐλθὼν καὶ οὐχὶ αὐτόκλητος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1827, δὲν ὀνομάσθη φιλέλληνα.

Σήμερον δὲ εἰς τίνας διαψεύονται τὸν περιμάχητον τούτον τίτλον τὰ μετὰ τοὺς ἄνδρας ἀγωνιστὰς μεираκια, ἐλαττοῦντα τὴν ἀξίαν τῆς ἀμοιβῆς; Εἰς πάντα ἐποφθαλμιῶντα τῷ παρασῆμῳ τοῦ Σωτῆρος καὶ διὰ τοῦτο μυθολογοῦντα περὶ Ἑλλάδος, ἢ συγκολλῶντα δύο ἢ τρεῖς λέξεις ἐχούσας ἐλληνικὸν τὸ ἀπῆχημα, ἢ ματαιοπονοῦντα περὶ τὴν διύλισιν φρασείδων καὶ κακοζήλων συβάρων κακοζήλωτέρων μεταφρασιν.

Καὶ δὲν ἐτάσσετο μὲν ὁ Brunet de Presle μετὰ τῶν μεираκιῶν φιλελλήνων, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀρχαιοτέρων ἀνῆκεν· ἀνεβίβασεν ὅμως εἰς ταύτην ἑαυτὸν διὰ τε λόγου καὶ συγγραφῶν καὶ μερίμνης διηνεκοῦς περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ περιπαθοῦς φιλοστοργίας πρὸς τοὺς Ἕλληνας. «Ἥμην, εἶπέ μοι ἐν ἔτει 1840 ἐν τῇ κατὰ St Germain-des-Près ἐξοχικῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ, ἡμην ἐν καιρῷ τῆς ὑμετέρας ἐπαναστάσεως παιδίον, ἀνίκανος καὶ ὄπλα νὰ

ρον, ὅταν γείνη λόγος περὶ τῆς φωνῆς, εἶνε σωλὴν, συγκείμενος ἀπὸ πέντε χόνδρους· κατόπιν αὐτῶν ὁ σωλὴν παρατείνεται, ἀλλὰ ὀνομάζεται πλέον τραχεῖα ἀρτηρία.

Εἰσερχομένη ἡ τραχεῖα ἀρτηρία εἰς τὸ στήθος, διαιρεῖται εἰς δύο κλάδους, ὀνομαζομένους βρόγχους, τῶν ὁποῖων ὁ μὲν εἰς διευθύνεται εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα, ὁ δὲ ἄλλος εἰς τὸν ἀριστερόν. Θὰ ἤκουσες βεβαίως ὅτι ὑπάρχει ἀσθένεια ὀνομαζομένη βρογχίτις· ἡ ἀσθένεια αὕτη εἶνε φλόγῳσις τῶν βρόγχων, καὶ χρειάζεται πολλὴν προσοχὴν καὶ φύλαξιν, διότι οἱ βρόγχοι εἶνε πλησίον τῶν πνευμόνων, καὶ ἂν ἡ φλόγῳσις μεταδοθῇ εἰς τοὺς πνεύμονας, τὸ πρᾶγμα γίνεται πολὺ σοβαρόν.

Ὅταν φθάσουν οἱ βρόγχοι εἰς τοὺς πνεύμονας, διαιροῦνται εἰς κλάδους, καὶ αὐτοὶ πάλιν διακλαδοῦνται εἰς ἄλλους, καὶ ἐκεῖνοι εἰς ἄλλους μικροτέρους, καὶ καταντῶσιν ἐπὶ τέλους εἰς ἀδιόρατα μικροσκοπικὰ σωληνάκια, τῶν ὁποῖων ἕκαστον τελειώνει εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μικρὰς ἐκεῖνας κυψέλας, περὶ τῶν ὁποῖων ἐλέγομεν.

Τὸ φλεβικὸν αἷμα, τὸ ὁποῖον ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς καρδίας, ἔρχεται καὶ αὐτὸ εἰς τοὺς πνεύμονας δι' ἑνὸς μεγάλου σωλῆνος, ὅστις ἀρχίζει ἐκ τοῦ δεξιοῦ κόλπου τῆς καρδίας, καὶ ὀνομάζεται πνευμονικὴ ἀρτηρία ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας.

Δὲν ἡεῦρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοῦτο μεταξὺ μας, σὲ παρακαλῶ, διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς σοφὸς—διατὶ ὁ σωλὴν αὐτὸς ὀνομάσθη ἀρτηρία, ἐνῶ περιέχει αἷμα φλεβικόν. Ἄλλ' ἄς ἦνε· οἱ ἱατροὶ, βλέπεις, ἀπεφάσισαν νὰ βαπτίσουν ἀρτηρίας ὅλα τὰ ἀγγεῖα, ὅσα ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν, καὶ φλέβας ὅλα ὅσα ἐπιστρέφου εἰς τὴν καρδίαν· αὐτὰ εἶπαν οἱ νομοθέται, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ὑπακούσωμεν.

Ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία διαιρεῖται, εἰσερχομένη εἰς τοὺς πνεύμονας, εἰς μικρὰς διακλαδώσεις, τῶν ὁποῖων τὰ τελευταῖα μικροσκοπικὰ ἄκρα κολλῶσι κύκλῳ τῶν τοιχωμάτων τῶν μικρῶν ἐκείνων κυψελῶν, εἰς τὰς ὁποῖας εἰσέρχεται ὁ ἀήρ.

Τότε γίνεται μεταξὺ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἀέρος ἡ μυστηριώδης ἐκείνη ἀνταλλαγὴ, τῆς ὁποῖας πρὸ τόσο καιροῦ περιμένεις τὴν ἐξήγησιν, καὶ διὰ τῆς ὁποῖας τὸ μαῦρον αἷμα γίνεται κόκκινον, δηλαδὴ τὸ φλεβικὸν γίνεται ἀρτηρικόν.

Εἶπα ἀνταλλαγὴν, καὶ ἀληθῶς τοιαύτη τις γίνεται· ὁ ἀήρ δίδει κῆτι εἰς τὸ αἷμα, καὶ τὸ αἷμα δίδει κῆτι εἰς τὸν ἀέρα. Ἀπαράλλακτα καθὼς εἰς τὴν ἀγοράν· χέρι μὲ χέρι, καθὼς λέγει ὁ λαός.

Τὴν μυστηριώδη αὐτὴν ἀνταλλαγὴν θὰ τὴν ἴδωμεν τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα.

Ἔπειτα συνέχισεν.

ΛΕΓΕΤΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

κρατήσω και κάλαμον να κινήσω και την πα-
τρικήν μου περιουσίαν να διαθέσω· ενός δὲ και
μόνου ἤμην κύριος, τῆς καρδίας μου, και ταύ-
την ἀφιέρωσα ἔκτοτε δόλοκληρον εἰς τὴν πατρίδα
σου. Τὴν μὲν νύκτα κατεγινόμεν εἰς μελέτην
τῶν ἔργων τῶν ἀθανάτων προγόνων σου, τὴν δὲ
ἡμέραν εἰς συλλογὴν και διάδοσιν τῶν ἐξ Ἑλ-
λάδος εἰδήσεων· και εἰ μὲν ἦσαν ἀγαθαί, τὸ φρό-
νημά μου, ἀνεπερωμένον ἦδη ἐκ τῆς ἀναγνώ-
σεως, ἀνεπερωτοῦτο ἔτι μᾶλλον, εἰ δὲ κακαί, τὰ
δάκρυά μου ἔρρεον ἄφθονα. Ναί μὲν ἐθρήνουν και
τὰς παρεκτροπὰς ὑμῶν, ποτὲ ὅμως οὔτε παρεκ-
τροπῇ, οὔτε συκοφαντίᾳ ἔσχυσεν νὰ ψυχράνῃ τὴν
καρδίαν μου. Καὶ τὴν ὥραν δὲ ταύτην, ὅτε ὁ ὑπὲρ
ὑμῶν ἐνθουσιασμός τῆς Εὐρώπης ἐσθῆσθη, ὅτε
παρήκμασεν ὁ συρμός τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας
και διεδέχθη αὐτὸν ἑτερος, ὁ πρὸς τοὺς ἐχθρούς
τῆς Ἑλλάδος, ὅτε ἀναθεματίζεται ἡ ὥρα καθ' ἣν
ἐπυρπολήθη ὁ στόλος ἐν Πύλῳ και ἀπεδιώχθη
ἐκ τῆς Πελοποννήσου ὁ Ἰβραὶμ, ὅτε λησμονή-
σαντες τὴν Χίον, τὸ Μεσολόγγιον, τὴν Σφακκη-
ρίαν, τὰ Ψαράς, ἀνοῦνται ὡς και αὐτὴν τὴν
ἀνδρίαν και τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Ἑλλήνων, δὲν
παύεται παλλόμενον τὸ στήθος μου ὑπὲρ τῆς
πατρίδος σου.»

Και ἀληθῶς δὲν ἐπαύετο· διότι δάκρυς μετὰ
ταῦτα εἶδον τὸν ἄνδρα, εἶδον δὲ πολλάκις, εὐ-
ρον ἀναλλοίωτον τὸ ἀρχαῖον αἶσθημα, ὅπερ και
ἀπεδείκνυε διαφοροτρόπως, τῆς μὲν φιλοξένου
αὐτοῦ οἰκίας τὰς θύρας ἔχων ἀνοικτάς πρὸς
πάντα Ἑλληνα, ἐν δὲ τῇ πλουσίᾳ αὐτοῦ βιβλιο-
θήκῃ θησαυρίζων ἐπιμελῶς, ἐνίοτε δὲ και δι' ἁ-
δρᾶς δαπάνης, πᾶν βιβλίον ἢ φυλλάδιον γραφὲν
ἐλληνιστὶ πρὸ τῆς ὑποδουλώσεως, μετὰ τὴν ὑ-
ποδουλώσιν και μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν, και ἀεί-
ποτε συνδιαλεγόμενος και συζητῶν τὰ τῆς Ἑλ-
λάδος και μετριοφρόνως χορηγῶν συμβουλὰς. Ἡ-
δημῶναι δὲ μάλιστα ἕνεκα τῆς πολιτικῆς ἡμῶν
καταστάσεως, ἣν ὅμως δὲν ἀπέδιδεν ὅλην εἰς σφάλ-
ματα ἰθαγενῆ. «Βλέπω, εἶπέ μοι περιαλγῆς τῷ
1859, ὅτι ἡ καθ' ὑμῶν καταφορά κατήντησε
συστηματικῇ μάτῃν δὲ ἐνθυμίζω εἰς τοὺς κα-
τηγόρους τοῦ ὑμετέρου ἔθνους ὅτι τῆς καταστά-
σεως ταύτης τὴν εὐθύναν ἔχουσι πᾶν δικαίωμα
οἱ Ἕλληνες νὰ ρίψωσιν ἐπὶ τὰς τρεῖς δυνάμεις,
και ὀνομαστὶ ἐπὶ τὴν Γαλλίαν και τὴν Ἀγγλίαν,
μεταβαλοῦσας τὴν Ἑλλάδα εἰς πεδίον Ἀρεως,
εἰς θέατρον ἀντιζηλίας, εἰς ἐκείνας μὲν ἄδοξον,
εἰς ταύτην δὲ ἐπιβλαβές· διότι τὸ κατ' ἐμὲ ἡ με-
ταξὺ αὐτῶν διαμάχη παρεκώλυσε και διέστρεψε
τὴν ὑμετέραν πρόοδον, ἐνῶ, ἔχουσιν τὸ αὐτὸ
συμφέρον κατὰ τὴν ἀνατολήν, ὡφείλον, καθὼς
συνέπραξαν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, οὕτω νὰ συμ-
πράξωσι και ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ὑμῶν.
Δὲν ἐνθυμοῦνται ὅτι τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα
δὲν ἐλύθη εἰς Σεβαστούπολιν και ὅτι ἵνα λυθῇ
ἀσφαλέστερον και εὐρωπαϊκώτερον, χρὲς εἶχον

οὐχὶ νὰ διασπᾶσιν και νὰ λάβωσιν ἐκάστη αὐ-
τῶν ὑπὸ τὴν ἰδίαν προστασίαν ἀνὰ μίαν μερίδα
τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἔθνος δόλοκληρον.»

Ὅτε δὲ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1873 ἔτους,
ἀπελθὼν εἰς Παρίσιους ἔδραμον πρὸς τὸν ἀρχαῖον
φίλον μου, ἠνοιξέ μοι μὲν τὰς ἀγκάλας περι-
χαρῆς, εἰς τὸ πρόσωπον ὅμως αὐτοῦ παρετή-
ρησα ἵχνη μελαγχολίας τόσῳ μᾶλλον καταφα-
νῇ, ὅσῳ ἦτο συνήθως γαλήνιος τὴν ὄψιν, πρῶτος
τὸ ἦθος και ὁμυχλὸς τὴν διάθεσιν. Φυσικὸν δὲ
ἦτο ν' ἀποδώσω τὴν μεταβολὴν εἰς τὸν θά-
νατον τοῦ φιλάτου αὐτοῦ Ῥαούλ ὅν, μονογενῆ
μάλιστα ὄντα, ὑπερηγάπα και ἀνέτρεφεν ἐπι-
μελῶς. Ἀλλ' ἡ μελαγχολία, ὡς μετὰ μικρὸν ἐ-
πίσθην, προήρχετο και ἐξ ἄλλης αἰτίας.
«Ὁ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρως μου, εἶπέ μοι,
διαμένει πάντοτε ὁ αὐτός, ἀλλὰ δὲν δια-
μένουσι και αἱ πεποιθήσεις μου. Ἄν και δὲν
εἶδον ἐκ τοῦ πλησίον τὴν πατρίδα σου, εἶχον
ὅμως συμπεράνει ἐκ τῆς μετὰ πολλῶν συμ-
πολιτῶν σου πολυχρονίου ἀναστροφῆς μου και
ἐκ τῆς συνέσεως μεθ' ἧς προάγει και διοικεῖ ἡ
καστος ὑμῶν τὰ ἴδια συμφέροντα, ὅτι και
προαίρεσιν και ἱκανότητα ἔχετε νὰ διοικήσετε
προσηκόντως και τὰ δημόσια. Παρ' ἐλπίδα ὅ-
μως βλέπω ἀπὸ δεκαετίας ὅτι στερεῖσθε και
τῶν δύο τούτων ἀρετῶν, μάλιστα δὲ τῆς πρῶ-
της, διότι ἡ ἰδιοτέλεια ὑπερνικᾷ.»

Και ταῦτα, ῥηθέντα μετὰ λύπης προφανοῦς,
κατέπληξάν με, διότι ἀπαράλλακτα εἶχον ἀ-
κούσει και παρὰ τοῦ Γκυζῶ· ὁ Γκυζῶ δὲ, ὡς
γνωστὸν, δὲν ἦτο ἀπλοῦς λογιστάτος, ἀλλ' ἀ-
κριβῆς παρατηρητῆς τῶν γινομένων και ἀσφα-
λῆς ἐκτιμητῆς τῆς ἀξίας.

«Και ὅτι ὑπερνικᾷ, ἐξηκολούθησε λέγων, ἐξά-
γεται ἐκ τῆς ἀνάου ἀλλαγῆς τῶν ὑπουρ-
γείων, τὴν ὁποίαν παρακολουθεῖ και αὐτῶν
τῶν κλητῆρων ἡ ἀλλαγὴ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς
μῖαν σελίδα τῆς Πανδώρας ἀνήγγειλές ποτε
νέον ὑπουργεῖον, και ὅτι εὐθὺς εἰς τὴν ἐπο-
μένην ἀνήγγειλές ἄλλο· οὔτε 24 ὥρας διήρκεσε
τὸ πρῶτον. Ἡ πεῖρα ὅμως διδάσκει ὅτι ἄξια
οἴκτου τὰ κράτη τὰ διοικούμενα ὑπὸ ἀνθρώ-
πων και πραγμάτων ἐφημέρων· διότι ἡ προ-
σωρινότης, ρίπτουσα εἰς ἀληθῆ ναυτίαν τοὺς ἐ-
πιβαίνοντας εἰς τὸ ἀδιακόπως κλυδωνιζόμενον
σκάφος τῆς πολιτείας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξαντλεῖ
τὴν διάνοιαν, ὥστε, πλὴν μόνης τῆς προσοχῆς
εἰς τὰ ἡμερήσια συμβεβηκότα, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ
δυνάμει ὑπολείπεται εἰς αὐτήν. Καὶ τούτου
ἕνεκα οὔτε μορφοῦνται πολιτικοὶ χαρακτῆρες,
ἢ ἂν μορφωθῇ ποτε τοιοῦτος ταχέως συντρίβε-
ται.» Ἐπειδὴ δὲ ἤκουον σιωπῶν, αὐτὸς δια-
κόψας τὸν λόγον και στραφείς πρὸς ἐμὲ·

«Μήπως σ' ἐλύπησα, ἡρώτησεν ὑγροῦς ἔχων
τοὺς ὀφθαλμούς, ἐρμηνεύσας μετὰ παῤῥησίας
τὸ φρόνημά μου; ἀλλ' ἀγνοεῖς ὅτι ἀγαπῶ τὴν

Ἑλλάδα ὅσον και σύ; Ἀῦριον τὸ πρῶτ' ὅθ' ἔλθω
νὰ σ' ἐπάρω νὰ ὑπάγωμεν εἰς Παρουζῶ (τὴν
ἐαρινὴν αὐτοῦ ἐπαυλίαν) ὅπου κατοικῶ, και ἐκεῖ
συνδιαλεγόμεθα ἀνετώτερον.»

Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἐπιλείποντός με τοῦ χρόνου,
δὲν ἐδέχθην τὴν φιλόφροναν πρόκλησιν, αὐτὸς
ἀναλαβὼν τὸν λόγον·

«Δὲν ἐγκατέλειψεν, εἶπε, μόνῃ ἡ Ἑλλὰς ἐαυ-
τὴν, ἐγκατελείφθη δυστυχῶς και ὑπὸ τῆς Εὐ-
ρώπης· ἡ Εὐρώπη κηρύττει αὐτὴν ἄμοιρον χρη-
στότητος και διοικητικῆς ἐμπειρίας.»

Και ὡς ἂν ἤθελε νὰ με παραμυθῇ, ἀνυ-
ψώσας μετὰ μικρὸν φωτεινὸν τὸ πρόσωπον,
προσέθετο ὡς ὑπὸ προφητικῆς ἐπιπνοίας τὰ ἐξῆς·

«Κατ' ἐμὲ ὅμως, νομίζω δὲ ὅτι δὲν με πα-
ρασύρει ὁ ἑλληνισμός μου, πιστεύω ὅτι τὴν
Ἑλλάδα ἔσωσαν, σώζουσι και θὰ σώσωσι τὰ
λείψανα τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς· και ὅτι, ἂν αἱ
παρεκτροπαὶ ὑμῶν ἐγίνοντο ἀλλαχού, τὰ ἐξ
αὐτῶν ἐγκλήματα θ' ἀπέβαινον και πολυαριθ-
μότερα και θαρύτερα. Δὲν βλέπεις ἐνταῦθα, εἰς
τοὺς ἀγαπητούς σου Παρίσιους, πῶς ἐξήγησε
τὴν κοινὴν γνώμην ἡ θηριώδης;—Διεβαίνουμεν
δὲ τὴν ὥραν ἐκείνην πλησίον τοῦ πυρποληθέντος
Κεραμεικοῦ.—Εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐχὶ γυναικας
ἀλλ' οὔτε ἄνδρας θηριώδεις ἔχετε και τὸ ἀγα-
θὸν φαίνεται μοι ἐν γένει ἐπικρατέστερον τοῦ
κακοῦ. Ἡ ὑμετέρα κοινωνία περιέχει στοιχεῖα
ὑγιέστερα τῶν λοιπῶν· ἀλλ' εἴσθε μικροὶ και ἀ-
δύνατοι· τὴν σμικρότητα ὅμως και τὴν ἀδυνα-
μίαν δύνασθε ν' ἀναπληρώσετε ἐπιτυχῶς διὰ
τῆς πολιτικῆς χρηστοτητίας, ἐκβιάζοντες οὕτω
τὴν εὐνοίαν τῆς Εὐρώπης, ὅπως ἐξεβιάσατε και
ἄλλοτε αὐτὴν διὰ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς.»

Και ταῦτα τὰ τελευταῖα χρυσᾷ ἔπη, ἃ τινα
ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἀειποθήτου φίλου μου
και φίλου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἀκιδήλου φιλέλ-
ληνος BRUNET DE PRESLE.

Ἐγεννήθη δὲ ἐν Παρίσι τοῦ 1809 και ἐτε-
λεύτησεν ἐν Παρουζῶ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1873
ἔτους. Ἐσπούδασε φιλολογίαν και φιλοσοφίαν,
ἐνέκυψεν εἰς ἀρχαιολογικάς μελέτας και ἰδίως
εἰς τὴν ἱστορίαν ἀρχαίαν τε και νεωτέραν τῶν
Ἑλλήνων. Ἐλάλει δὲ και τὴν νεοελληνικὴν ἐ-
λευθέρως, μεταφράσας εἰς αὐτὴν τὰς Γνώμας
τοῦ La Rochefoucauld και τὸ Περὶ τῶν κα-
θηκόντων πῶνημα τοῦ Σιλβίου Πελλίκου. Ἐδη-
μοσίευσεν τοὺς βίους πολλῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν
τῆς Ἑλλάδος, οἶον τοῦ Βότσαρη, τοῦ Γερμανοῦ,
τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ Κανάρη και ἄλλων, κα-
θὼς και μονογραφίας περὶ Χίου, περὶ Ὑδρας,
περὶ τοῦ ἐν Λούβρῳ ἐλληνικοῦ παπύρου, περὶ τῶν
τάφων τῶν ἐλλήνων αὐτοκρατόρων κλ. Ἐγραψε
τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς
κατακτῆσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐφι-
λοπόννησεν δὲ γκῶδες σύγγραμμα περὶ τῶν ἐν Σι-

κελίᾳ ἐλληνικῶν ἀποικιῶν και πλεῖστα ἄλλα,
τὰ μὲν ἰδόντα τὸ φῶς, τὰ δὲ ἀνέκδοτα. Διὰ τὴν
πολυμάθειαν δὲ αὐτοῦ ἀνηγορεύθη μέλος τῆς Ἀ-
καδημίας τῶν ἐπιγραφῶν, καθηγητῆς τῆς νεοελ-
ληνικῆς ἐν τῷ Collège de France, συνετέλεσεν
εἰς τὴν ἔδρουν τῆς ἐν Παρίσιος Association
pour l'encouragement des études grecques
en France και ἐξελέγη πρόεδρος αὐτῆς. Ἐφερε
τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς και τὸ
χρυσοῦν τοῦ Σωτῆρος, και ἦτο μέλος πολλῶν σο-
φῶν ἐταιριῶν. Προαισθάνεις δὲ τὸν θάνατον αὐ-
τοῦ διέταξε τὰ τῆς κηδείας και κατέλειπε διὰ
διαθήκης τὴν πλουσιωτάτην αὐτοῦ βιβλιοθήκην,
τὴν ἐλληνικὴν, εἰς τὴν ἐν Παρίσιος σχολὴν τῶν
ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἧς ὑπῆρξε τὸ ἀγλαίσμα.
Ἀλλὰ και τὰ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐλησμόνησε·
«Veuillez distribuer à tous les vôtres, ἔγρα-
φεν ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ
δευτερότοκος αὐτοῦ θυγάτηρ εἰς τὴν ἐμὴν, nos
meilleurs souvenirs. Mon père y joint les
siens et vous prie de remercier pour lui M^r
Dragoumis du livre qu'il lui a envoyé (Ἱστορ.
Ἀναμν.); il l'avait lu avec grand intérêt et
en avait expliqué des extraits à son cours;
il comptait même en faire le sujet d'une
conférence lorsque la maladie est venue in-
terrompre ses chers travaux, ce qui est
une bien grande privation pour lui.» Ὁ
δ' ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ λεπτομερέστερον τὰ περὶ
τοῦ αἰδίου φιλέλληρος, ἃς ἀναγνώσῃ τὴν ἐν
τῇ «Revue politique» τῆς 6 Νοεμβρίου 1875
καταχωρηθεῖσαν βιογραφίαν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μαρ-
κησίου De Queux de Saint-Hilaire.

N. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

ΑΠΟΔΗΜΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΟΝ

Συνίχμα 181 σελ. 261.

ΣΤ'

«Τὴν 16 Φεβρουαρίου ἐφάνη κατὰ πρῶτον ὁ
ἥλιος και τὴν 25 ἡ ἐκ πάγων στέγη, ἐλαττω-
θεῖσα διὰ μιᾶς, ἐλεπτύνετο ἀδιακόπως και ἐσχη-
μάτισεν ἀληθῆ κυκλοειδῆ προμαχῶνα περὶ τὸ
πλοῖον. Τὸ ψῦχος ἐγίνετο δριμύτερον, και περὶ τὰ
τέλη Φεβρουαρίου ἐφθασεν εἰς τὸν 37ον βαθμὸν
Ῥεωμέτρου. Τὸ βόρειον σέλας, τὸ ὁποῖον ἐφώτιζεν
ἕως τότε ἡμᾶς με ἀπαράμιλλον λάμψιν, ἤλατ-
τούτο και αὐτὸ βαθμὴδὸν καθόσον αἱ ἡμέραι
ἐγίνοντο μεγαλότερα.»

»Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ θέρους τοῦ 1873
ἐλπίσαμεν ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ πάγος ἐφ' οὗ εὐρι-
σκάμεθα ὅθ' ἐδιέλυτο και ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις
ἡμῶν ἐπέκειτο· ἠρξίσαμεν δὲ νὰ ἐργαζώμεθα
δραστηρίως ὅπως ἐπιταχύνωμεν τὴν φαιδρὰν ταύ-
την περίστασιν· ἀλλὰ και ὁ Ἰούλιος και ὁ Αὐ-
γούστος κατετρίβησαν εἰς τὴν ἐπίπονον ἐργα-

σίαν τοῦ πριονίσματος τοῦ περὶ τὸ πλοῖον πά-
γου. Ἄλλ' οἱμοὶ! ὅλοι ἡμῶν οἱ ἀγῶνες ἀπέβη-
σαν μάταιοι. Ὁ πάγος εἶχε τεσσαράκοντα πο-
δῶν πάχος καὶ ἕνεκα τούτου τὸ μέσον τοῦ πλοίου
ἐκείτο ἀκίνητον καὶ ἀδιάσειστον. Ὅτε δὲ ἡ χιών
καὶ ὁ πάγος κατέβησαν δύο ἢ τρεῖς πῆχεις ἐν
τῷ διαστήματι τοῦ θέρους, ὁ Τέγετωφ εὐρίσκετο
ἐπτά πόδας κατωτέρω τῆς συνήθους γραμμῆς
καὶ ἐκινδύνευε νὰ ἀνατραπῇ δι' ὃ καὶ ἐπροσπα-
θοῦμεν νὰ προλάβωμεν τὸν κίνδυνον στηρίζοντες
ὅσον τὸ δυνατόν τὰ ἱστία.»

Ματαίως ἐπεριέμεναν οἱ ἡμέτεροι ναυσιπόροι
τὴν διάλυσιν τῶν πάγων. Καὶ ὤθησαν μὲν ἐπὶ μι-
κρὸν οἱ βόρειοι ἄνεμοι τὸν Τέγετωφ πρὸς μεσημ-
βρίαν, ἀλλὰ πνεύσαντος ἐκ νέου τοῦ νότου, ἐπα-
νῆλθον μετὰ ταχύτητος πρὸς ἄρκτον· τότε ἐνόη-
σαν ὅτι ἐμελλον νὰ διαχειμάσωσι καὶ δεύτερον
ἐκεῖ, ἀλλ' ἀπροσδόκητον συμβάν ἐπελθὼν διέκοψε
τὴν μονοτονίαν τῆς ἀργίας· τὴν 31 Αὐγούστου
παρετήρησαν αἴφνης δεκατέσσαρα σχεδὸν μίλια
μακρὰν γῆν ἀνακύπτουσαν ὑπεράνω πυκνῆς ὁμί-
λης καὶ νὰ μὲν ἦτο πεπαγωμένη καὶ ἔρημος,
ἀλλὰ καὶ οὕτω ἦτο γῆ, λέξις μάγικη πρὸς ἀν-
θρώπους διαβιούντας πρὸ ἐνὸς ἔτους μεταξὺ πά-
γων καὶ οὐρανῶν· πλὴν τούτων τὸ ἀπροσδόκη-
τον εἶναι τόσον σπάνιον εἰς τὰς θλιβεράς ἐκεῖνας
χώρας.

«Καὶ εὐθὺς ὠρμήσαμεν ὅλοι πρὸς τὴν ἀγνώ-
στον γῆν, ἀλλ' ὁ ζῆλος ἡμῶν ἐσθέσθη εἰς τὸ
τελευταῖον ὅριον τοῦ πάγου ἐν μόνον μίλιον ἀπὸ
τοῦ πλοίου, διότι ἀναρίθμητοι σχισμάδες διέ-
κοψαν τὴν πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὁδόν.
Ἦτο λοιπὸν ἀληθὲς τὸ βάσανον τοῦ Ταντάλου,
διότι εἰχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν εὐρυτάτην ἀγνώ-
στον χώραν· πρῶτον τότε ἀνακαλυπτομένην, καὶ
ὅμως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ἐπι-
ποθούμενον σκοπόν. Τὸ πλοῖον ἐξηκολούθει κυμαι-
νόμενον μετὰ τῶν πάγων, καὶ ἂν ἐμακρυνόμεθα
ἀπὸ αὐτῶν θὰ ἐχωρίζομεθα ἀπὸ τῶν συντρόφων
ἡμῶν, ἴσως δὲ καὶ θὰ ἐχανόμεθα.

«Τέλος πάντων περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου ἐ-
πλησιάσαμεν τρία μίλια μακρὰν εἰς νῆσον κει-
μένην ἔμπροσθεν τῆς ἀγνώστου γῆς, καὶ τότε
πᾶς δισταγμὸς ἐπαυσε. Ἐπληθήσαμεν εἰς τὸν πά-
γον διεσχισμένον εἰς χίλια μέρη καὶ ὑπερβάν-
τες σωροὺς ἄλλων ἐπατήσαμεν εἰς τὴν ξηράν.
Πάγος, πάγος ἔχων ἐνὸς ποδὸς, πλησίον τῆς
ἀκτῆς, δεικνύει τὴν ὑπαρξίν ὕδατος ἐρχομένου
ἀπὸ τὴν γῆν· ἀδύνατον δὲ νὰ φαντασθῇ τις νῆσον
πλέον ἔρημον καὶ πλέον ἄγονον. Χιών καὶ πά-
γος μόνον ἐκάλυπτον ἀπέραντα ἐρείπια, καὶ ὁ-
μως τοιαύτη οὐσα ἦτο σπουδαιοτάτη εἰς ἡμᾶς·
ὅθεν καὶ ὠνομάσαμεν αὐτὴν νῆσον τοῦ κόμητος
Βιλζέκ, τοῦ πρωταίτιου τῆς ἀποδημίας.»

Τὴν 22 Ὀκτωβρίου ὁ ἥλιος ἐγένετο τὸ δεύτε-
ρον ἄφαντος· οἱ δὲ ναυσιπόροι ἐβυθίσθησαν εἰς
τὸ σκότος πολιτικῆς νυκτὸς διαρκεσάσης 12 ὃ

ἡμέρας, ἕνεκα δὲ τούτου δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ὑ-
πάγῳσιν εἰς διερεύνησιν τῆς ἀγνώστου γῆς. Καὶ
ὅμως ὁ δεύτερος οὗτος χειμὼν ὑπῆρξεν ὀλιγώτε-
ρον δεινὸς τοῦ πρώτου. Πρῶτον μὲν διότι εἶχον
συνηθίσει, καὶ δεύτερον διότι ἀφιέρωσαν τὰς
μακρὰς ὥρας τῆς βεβιασμένης ἀναπαύσεως εἰς
παντοίας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις, τῶν ὁ-
ποίων περιεργότερα ὑπῆρξαν αἱ δοκιμαίαι τῆς
φασματικῆς ἀναλύσεως, αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι εἰς τὸ
βόρειον σέλας.

«Ἐν διαστήματι τοῦ χειμῶνος τοῦ 1873
καὶ 1874 ἔπεσε πολὺ περισσοτέρη χιών ἢ τὸ
παρελθὼν ἔτος· οἱ βόρειοι ἄνεμοι δριμύτατοι ἐξή-
γειρον πάντοτε θυέλλας αἱ ὁποῖαι διήρκουν
πολλὰς ἡμέρας. Ὅτε δὲ ἡ μακρὰ πολιτικὴ νύξ ἐ-
φθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον αὐτῆς, κατέστη
ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν
νύκτα, διότι σκότος θαύτατον ἐκάλυπτεν ἡ-
μᾶς ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας. Ἐωρτάσαμεν δὲ ἀ-
κωλύτως τὰ Χριστούγεννα ἐντὸς οἰκίας παγοπή-
κτου. Μετὰ ταῦτα τὸ ψυχρὸς κατέστη δριμύτε-
ρον, καὶ ὅπως τὸ παρελθὼν ἔτος οὕτω καὶ σήμε-
ρον τὸ θερμόμετρον ἔμεινε παγωμένον ὀλοκλή-
ρους ἐβδομάδας. Αἱ ἐπισκέψεις τῶν λευκῶν ἄρ-
κτων ἐγένοντο συνεχέστεραι καὶ πολλὰ πλη-
σίον ἡμῶν, ὥστε ἡδυνάμεθα νὰ φρονέωμεν αὐ-
τὰς πυροβολοῦντες ἀπὸ τοῦ καταστρώματος. Αἱ
ἐξήκοντα ἐπτά ἄρκτοι τὰς ὁποίας ἐφρονέσαμεν,
ἐχορήγησαν εἰς ἡμᾶς χιλίας διακοσίας λίτρας
κρέατος, ἥτοι τὸ δραστηκώτερον μέσον εἰς πρό-
ληψιν τῆς στομακῆς. Ἡ ἐλάττωσις τῶν ἱα-
τρικῶν ἐξήγειρε σπουδαίους φόβους περὶ τῆς ὑ-
γείας τοῦ πληρώματος· εἴποτε κατεδικαζόμεθα
καὶ εἰς τρίτην διαχειμασίαν.

«Ἡ ὑπόψια αὕτη, ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ πλοῖον
θὰ ἐκυλιέτο ὅλον τὸ θέρος ἐπὶ τοῦ ἀδιαλύ-
του πάγου, καθὼς καὶ ἡ πιθανότης ὅτι ὁ Τέ-
γετωφ, ὅστις εἶχεν ὑψωθῇ τοσοῦτον, ἐμελλε
νὰ ἀνατραπῇ ἀναλυομένης τῆς χιόνος, ἐπεισαν
ἡμᾶς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ πλοῖον περὶ τὰ
τέλη τοῦ Μαΐου καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐ-
πανελθωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπὶ λέμβου καὶ
ἐλκύθρων. Ἐντοσούτω ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἐπιχει-
ρήσωμεν μεγάλας ἐκδρομὰς ἐπὶ ἐλκύθρων ὅπως
ἀνερευνησώμεν τὸν τόπον· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία αὐ-
τῶν ἐξήρτητο φυσικῶς ἀπὸ τὴν τύχην. Ἐὰν τὸ
πλοῖον ἐξηφανίζετο πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ὁ-
δοιπόρων, οὗτοι μὲν θὰ ἐχάνοντο, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ
πλοίου πλήρωμα θὰ ἠλαττοῦτο ἐπαισθητῶς.
Ἄλλ' ἡ διεξερεύνησις καὶ ἡ μελέτη τοῦ μυστηριώ-
δους τόπου ἦσαν τοσοῦτον σημαντικαί, ὥστε ἀ-
πεφασίσσαμεν νὰ προχωρήσωμεν.

«Ἦτο τότε μὴν Μάρτιος· τὸ ψυχρὸς ζωηρότα-
τον, ἡ θερμὴ τοῦ ἡλίου ἀσθενὴς καὶ ἐν μεσημβρίᾳ.
Τὴν 40 Μαρτίου, ἐξ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐγὼ ἀφῆ-
καμεν τὸ πλοῖον, συνοδοὺς παραλαβόντες καὶ
τρεῖς κύνας. Ἐχόντες δὲ καὶ μέγα ἔλκυθρον

διετρέξαμεν τὴν παραλίαν τοῦ δυτικοῦ μέρους
τῆς ἀγνώστου γῆς, ἀνέβημεν τὰ ὄρεϊνὰ ἀκρωτή-
ρια Τέγετωφ καὶ Μάκ Ἀριστόν (2500 πόδας)
καὶ διεπεράσαμεν τὸ γραφικὸν Νορδιγγστολδ-
Φιόρ, κλειόμενον ὑπὸ μεγίστου τείχους ἐκ πά-
γου. Οὐδὲν ἔχνος ζωῆς ἀπηντήσαμεν· παντοῦ γι-
γάντιοι πάγοι ἀναπηδῶσιν ἐκ τοῦ βάθους τῶν
ὁρέων ἄτινα ἀνυψοῦνται ὡς κῶνοι ἀπότομοι καὶ
ὑψηλοί. Λευκότατος εἶναι ὁ κυριώτερος λίθος· τὰ
συμμετρικὰ πατώματα τῶν ὁρέων ὁμοιάζουσι
κρυσταλλώματα κείμενα ἀλλεπάλληλα καὶ σχη-
ματίζοντα σειρὰς στύλων. Ὁ οὐρανὸς, πρᾶγμα
σπάνιον, εἶναι ὅλως διόλου γαλήνιος, ἀλλ' ἡ ὑ-
γρασία κωλύει τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποστάσεων.
Ἡ θερμοκρασία εἰς τὸ ἄκρον χαμηλὴ, ἡ ἐπικρα-
τήσασα καθ' ὅλην ταύτην τὴν ἐκδρομὴν, ἀπῆτει
νὰ λαμβάνωμεν ἀδιακόπως μέτρα προφυλάξεως.
Τὸ θερμόμετρον κατέβη μέχρι τοῦ τεσσαρα-
κοστοῦ βαθμοῦ Ῥεωμέρου, ἐπὶ δὲ τοῦ πλοίου μέ-
χρι τριακοστοῦ ἐβδόμου. Τὸ ψυχρὸς ἦτο πρὸ πάν-
των ἐπαισθητὸν τὴν νύκτα· ἐδοκιμάσαμεν πολλὰ
ὅτε διεπεράσαμεν τὸ κρυσταλλόπηκτον ὅρος Σὸν
Κλάρ, ἂν καὶ ὁ ἄνεμος ἦτο ἀσθενής. Ὅλα τὰ
ἐνδύματα ἡμῶν ἦσαν κρυσταλλωμένα ἐπὶ τοῦ
σώματος· καὶ τὸ δριμύτατον ρούμιον τὸ ὁποῖον
ἐφέρομεν μεθ' ἡμῶν ἐφαίνετο ὅτι ἔχασεν οὐ μόνον
τὴν δύναμιν ἀλλὰ καὶ τὴν ρευστότητά του. Ἐ-
πανελθόντες εἰς τὸ πλοῖον τὴν 16 Μαρτίου ἡ-
τοιμάσθημεν εὐθὺς εἰς δευτέραν ἐκδρομὴν πρὸς
ἄρκτον, μέλλουσαν νὰ διαρκέσῃ ἡμέρας τριά-
κοντα.»

Ἐπὶ ταῖς συνήχαις.

L. ROZIER.

ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Τὸν ἀριστοτέχνην ὁμολογοῦσιν ὅλοι μαθητὴν
τῆς Φύσεως. Ἐὰν οὕτως ἔχη, τί πλέον αὐτο-
δίδακτον τοῦ ἀριστοτέχνου; Ἡ Τέχνη ἐφάπτε-
ται τῆς ἐντελείας τοσοῦτον, ὅσον ἀπλούστερα
ἀντιτυποῖ τὰς εἰκόνας τῆς Φύσεως, ὅσον ἀφε-
λέστερα, καὶ δὴ ἀληθέστερα καὶ ἐπαισθητότερα,
ὑποδεικνύει εἰς ἀναρμόνιον κράσιν τὰ ἀπειράριθ-
μα κοσμήματα, μὲ τὰ ὁποῖα κατὰ πᾶσαν στιγ-
μὴν ἐπάγλαίζει τὸ ἔργον τῶν χειρῶν τοῦ ὁ
Δημιουργοῦ. Εἰς μάτην κατέτριψαν τὸ πνεῦμα,
προσεδόκησαν εἰς μάτην δόξαν ἀθάνατον ὅσοι,
παριδόντες τὸ πάνδημον βιβλίον τῆς Φύσεως, ἡ-
ρύσθησαν εἰς ἐντυπα βιβλία τὰ ὀρηκτῆρια τῆς
ἐμπνεύσεώς των. Ἡ ἀπομίμησις τῆς ἀπομιμή-
σεως ἀποβαίνει μετ' οὐ πολὺ ἀπλοῦς ὄγκος βι-
βλιοθήκης· διότι ἡ καλλιτεχνικὴ μεγαλοφυΐα ἄλ-
λο τι δὲν εἶνε οὐσιωδῶς, ἢ ἔξοχος ἐπιδεικτικὸς
της περὶ τὴν ἄμεσον, καὶ ἀφελῆ, καὶ ἀκριβῆ ἐξ-
εικόνισιν τῆς Φύσεως αὐτῆς, ἣν ὁρῶντα οἱ ἡ-

μέτεροι φιλόσοφοι ἐκάλεσαν *Αὐτοαπλοῦτητα καὶ*
Αὐτοαλήθειαν.

Κατὰ δυστυχίαν τοῦ καλλιτέχνου, ὁ ὑπογραμ-
μὸς, τὸν ὁποῖον παραδειγματίζει ἡ παγκόσμιος
οἰκονομία, εἶνε τόσον ἀπειρομεγέθης καὶ δυσε-
ξιχνίαστος, εἶνε τόσον ὀλισθηρὸς εἰς τὰς στρο-
φὰς καὶ πολυποικίλος εἰς τὰς εἰκόνας, ἐκφέρει ἐξ
ἀναριθμητῶν πνοῶν τόσους ἤχους τεραστίους,
ἐκπληκτικούς, μυστηριώδεις, ὥστε καὶ αὐτὴ
προσέτι ἡ ἄμεσος ἀπομίμησις τοῦ μόνον ἐλάχι-
στόν τι μέρος, καὶ δὴ λίαν ἀνεξέργαστον, δύ-
νεται νὰ καταστήσῃ ἐπαισθητὸν καὶ ἀμετά-
στατον. Κατὰ χειροτέραν τύχην τῶν στιχουρ-
γῶν συμβαίνει, ὅτι καθ' ὅσον ἡ θεωρία καὶ ἡ
πεῖρα ἐπεκτείνουν τὰ ὅρια τῆς γνώσεως, ἀπο-
συνθέτουν τὰ γοητευτάτα τοῦ μύθου, καὶ θελ-
κτικώτερον τοῦ ἐπιτετηδευμένου ψεύδους καθι-
στῶσι τὴν ἐμψυχον ἀλήθειαν τῆς Φύσεως, τὰ
μέτρα, οἱ ποιητικοὶ ρυθμοί, τὸ ἀκουστικὸν γαρ-
γάλισμα τῆς ὁμοιοκαταληξίας ἀποβαίνουν δε-
σμωτήρια, μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον στενόχωρα, ἐντὸς
τῶν ὁποίων ἡ μεγαλοφυΐα καὶ πρωτότυπος ἀπει-
κόνισις ἀποποιεῖται νὰ καταλύσῃ. Βέβαια, θεώ-
ρούμενος ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς εὐχρηστίας, ὁ πε-
ζὸς λόγος, ἂν καὶ Πήγασος ἄπτερος, εἶνε ἀσυγ-
κρίτως προσφύεστερος τοῦ ἐμμέτρου εἰς τὴν ἐ-
ξακριβωσιν τῆς λεπτομερείας, καὶ τὴν διαποικίλ-
σιν τῶν ἀποχρώσεων. Ἀλλὰ καὶ ἡ λογογραφία
αὕτη, ὅσον πλουσιωτάτη τὸ λεκτικὸν καὶ ἂν
ἐκληφθῇ, ὅποιονδήποτε κάλαμον δαιμόνιον καὶ
ἂν δοκιμάσῃ, εἰς τὰ στοιχεῖα τίνος ἀλφαβήτου,
εἰς τίνος μουσικοῦ διαγράμματος τὰ σήματα θὰ
ἀρυσθῇ τοὺς χρεῖδεις φθόγγους περὶ τὴν ἀντι-
τύπωσιν τῶν ἀπειροῦχων μελωδιῶν τῆς Φύσεως;
Ποία τῶν ἀνθρωπίνων γλωσσῶν δύναται νὰ ἀπο-
καλύψῃ μὲ πρέπουσαν ἀκρίβειαν τὰ ἄδηλα καὶ
κρύφια ἐλατήρια τῆς καρδίας; νὰ μιμηθῇ πα-
ροργισμοὺς καιροῦ, περιαστράπτοντας τὴν ὄρα-
σιν, ἐμβροντῶντας τὴν ἀκοήν, ἀνορύττοντας ὡ-
κεανούς, πρόβριζα ἐξανασπῶντας αἰωνόβια δάση;
νὰ ἐξεικονίσῃ μεσιδιάματα οὐρανομήκη, διακηρύτ-
τοντα τὴν εὐθυμίαν τοῦ Πλάστου; νὰ σπερώσῃ
ψαλμωδήματα, κιθαρίζόμενα ἐπὶ πτερύγων ἀ-
νέμων; νὰ διερμηνεύσῃ, τέλος πάντων, τὴν διά-
λεκτον τοῦ ὁρόου καὶ τὴν διάλεκτον τῆς σιγῆς, ἡ
ἀλληλουχία τῶν ὁποίων συναποτελεῖ τὴν πα-
ναρμόνιον ἐποποιίαν τοῦ σύμπαντος; Τὰ ὁράματα
καὶ τὰ ἀκούσματα τῆς Φύσεως υπερβάλλουν πα-
ραπολὺ τὰ ὅρια τοῦ λόγου· εἶνε ἀπέραντα, εἶνε
δυσκατάληπτα ὅσον καὶ ὁ Αὐτοουργὸς αὐτά. Εἴτε
δραματίζόμενα ἔξω βολῆς αἰσθητηρίων καὶ φαν-
τασίας, εἴτε περιοριζόμενα ἐντὸς περιφερείας μι-
κροσκοπικῆς· εἴτε ἔμφωνα καὶ εὐάκουστα, εἴτε
ἐκτελοῦντα συμφωνίαν, μὴ καταφθάνουσιν τὴν
ἀκοήν ἡμᾶς· εἴτε προσλαμβάνοντα ἐμψυχα ὄντα,
εἴτε πάντως ἔρημα καὶ ἀκατοίκητα, τὰ φαινό-
μενα αὐτὰ ἀποκαλύπτουν πάντοτε τὴν δεξιάν

Αὐτοῦ, ὅστις περιστροφῇ ἡλίου ἀναριθμήτους εἰς τὴν παγκόσμιον σφαῖραν, ὅστις πρὸς τὸν πτερωτὸν ποιητὴν τοῦ δάσους χορηγεῖ ὄργανον θαυμάσιον, μεταβάλλον τὴν ἐρημίαν εἰς παράδεισον, καὶ βαυκαλῶν τὰ ἐνύπνια τῆς ἐαρινῆς νυκτός.

Ἡ ἀνακάλυψις κλιμάτων, χωρογραφῶν, ἐθνῶν καὶ ζώων ἀγνώστων προβαίνει ὁσημέραι πολυπλασιάζουσα τὰ μειονεκτήματα τῆς Τέχνης, τὴν ἔνδειαν τῆς περιγραφῆς. Διάσημοις τις φυσιογράφος, ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ πολλὸς Humboldt, ὅστις περιηγήθη τὸν Νεώτερον κόσμον καὶ ὡς ἐπιστήμων, καὶ ὡς ζωγράφος, καὶ ὡς ποιητής, ἐπιχειρήσας νὰ περιγράψῃ μίαν τοῦ διανυκτέρευσιν ἐν τῷ μέσῳ ἐρήμου τινὸς τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, κατέβαλεν ὅλα τὰ βοηθήματα τῆς καλλιτεχνίας καὶ τοῦ φανταστικοῦ. Τάχα ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποίαν ὁ εὐφύεστατος ἐξετύπωσε, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ πρωτότυπον τῆς αὐτοψίας του; Ὁμολογεῖ τὸ ἔλλειπες καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος.

«Περαιτέρω τῆς ἀποστολῆς (mission) τῆς Ἀγίας Βαρβάρας τοῦ Arichouna, διηγείται οὗτος, διενυκτερεύσαμεν, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐν ὑπαίθρῳ, παρὰ τὴν χαμηλὴν καὶ ἀμυώδη ὄχθη τοῦ Ἀποῦρου. Ἦτο αὕτη περιεστιασμένη εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπὸ δάσους ἀδύτου ζοφερωτάτου καὶ ὅμως ἐμὸχθήσαμεν πολὺ ἑωσοῦ προμηθευθῶμεν ὀλίγα φρύγανα πρὸς ἔναυσιν τῆς πυρᾶς, μὲ τὴν ὁποίαν περικυκλοῦσιν οἱ ἰθαγενεῖς τοὺς νυκτερινούς ἐπαυλισμούς διὰ τὸν φόβον τῶν ζαχαρίων (jaguars). Ἡ νύξ προήλαυνε χλιαρὰ καὶ νοτερά, ἡ δὲ σελήνη ἐφωταγώγει τὸ χωρογράφημα μὲ ἀφειδῇ μεγαλοδωρίαν. Πλεῖστοι κροκόδειλοι ἐκολύμβων στοιχηδὸν παρὰ τὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, ἐφελκυόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἐκλαμψιν τῶν φλογῶν, ὡς αἱ καραβίδες καὶ ἄλλα ἐνυδρὰ ζῶα. Αἱ κῶπαι τῆς λέμβου μας, προπηληθεῖσαι στερεῶς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἐβάσταζον τὰ κρεμαστὰ κραμβάτιά μας. Ἀκρα σιγῇ, σιγῇ ἀδιατάκτως συνῆπτε τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς δὲν ἡκούοντο ἐκ μακρῶν διαλειμάτων, ἡ οἱ βραγχώδεις ῥόγχοι τοῦ ποταμοῦ δελφίνος, ὅστις φοιτᾷ καὶ εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Ὁρενώκου, ὡς εἰς τὸν Ἰνδικὸν Γάγγην, ἕως Βενάρης. Οἱ κητώδεις οὔτοι κάτοικοι τοῦ Ἀποῦρου ἠλλήλουχοῦντο ἀγελήδον.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἑνδεκάτην ἐξεῖρηγνύετο αἰφνιδίως εἰς τὸ γειτονεῖον δάσος τοιοῦτός τις θόρυβος παμμυγῆς, ὥστε ἐχάσαμεν διὰ μιᾶς πᾶσαν ἐλπίδα ἀναπαύσεως εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτός. Ἀγριον, δξύτατον, πολυκέλαδον ὠρυγμα κατεβρόντησεν ἐξ αὐτοσχεδίου τοὺς σκοτεινοὺς θόλους τῆς ὕλης. Μεταξὺ τῶν ἀλλοκότων κραυγῶν, ὅσαι συνεκρότησαν τὴν ἐκκωφευτικὴν συμφωνίαν, οἱ ἰθαγενεῖς διέκρινον μόνον ἐκεῖνας, αἵτινες παρτείνοντο μονόφωνοι μετὰ τινὰ βραχεῖαν δια-

κοπήν. Ἦσαν δ' ἐναλλάξ τὸ πίππισμα τῶν ἀλουατῶν (ὠρύων πιθήκων), ὁ λιγυρὸς στεναγμὸς τοῦ μικροῦ σαπαζοῦ, ὁ ἀκάματος καὶ οἰμωκτικὸς στεναγμὸς τοῦ ῥαβδωτοῦ νυκτοπίθηκος, οἱ διακεκομμένοι ὀλολυγμοὶ τῆς μεγάλης τίγρεως, οἱ τοῦ κουγούρου, ἡ λέοντος ἀχαίτου τῆς Ἀμερικῆς, οἱ τοῦ πεκάρεως, τοῦ αἵου, καὶ ὀλοκλήρου μιᾶς ἀποικίας ψιττακῶν, παρράκων, καὶ ἄλλων πτηνῶν ἐκ τοῦ εἵδους τῶν φασιανῶν. Αἱ τίγρεις ἐπλανῶντο περὶ τὸν ἐπαυλισμὸν μας. Ἄμα ὡς ἐπλησίαζον εἰς τὴν ὄφρυν τοῦ δάσους, ὁ σκύλλος τῆς νυκτοφυλακίας μας, ὅστις ἀνεπαύετο ἕως τότε σιωπηλός, ἔσπευδε χαμερπῆς καὶ ὑπωρυόμενος ὑπὸ τὰ κρεμαστὰ κραμβάτιά μας, ζητῶν ἀσφαλῇ καταφυγὴν· ὁσάκις δὲ τὸ μύκημα τοῦ θηρίου προήρχετο ἐκ τινος κορυφῆς δένδρου, πάλιν ἐξανερκούετο ὀδυνηρότερα ἢ πολὺηχος θρηνηδία τῶν πιθήκων, οἵτινες, τοὺς κλάδους σκιρτηδὸν διασκελίζοντες, καὶ μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον δεινοῦντες τὸν θρήνον, ἐπροσπάθουν ν' ἀποφύγωσιν ὅσον τάχιον τὴν ἐνεδραν.

Ἐὰν ἐρωτήσης τοὺς ἰθαγενεῖς τίνος χάριν ἡ ἀποικία ἐκεῖνη τοῦ δάσους διέρχεται τὴν νύκτα ἐν τοιαύτῃ ταραχῇ, θὰ σοὶ ἀπαντήσωσι μειδιῶντες, ὅτι «τὰ ζῶα τέρπονται εἰς τὸ φῶς τοῦ φεγγαρίου, συνεορτάζουσιν ἀφ' ἑνὸς στόματος τὸ πανσέληνον.» Τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ, ὅτι ὁ ἐκκωφευτικὸς καὶ παράδοξος θόρυβος προέρχεται ἀπλῶς ἐκ πάλης καὶ ἀλληλομαχίας θηρίων. Ὁ ἀγὼν ἐκρηγνύεται ἀπροσδοκῆτως, παρατείνεται ταραχῶδέστατος ἐπὶ μακρὸν, ἐκτυλίσσεται δὲ ἀναλόγως πρὸς τὴν σχετικὴν δύναμιν τῶν ἀθλητῶν. Τὰ ζαγάρια καταδιώκουν πεκάρεις καὶ ταπύρους, οἵτινες κατὰ τὴν φυγὴν θραύουν τοὺς πυκνοὺς καὶ θαμνώδεις ῥόπακας, ὅσοι φράττουν τὴν ἀπόδρασιν των. Ἀπὸ τὸν πάταγον τοῦτον οἱ πίθηκες ἐκπεπληγμένοι, ἐγκαταλείπουν τοὺς σταθμούς των ἐν βολῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ, συγγέροντες τοὺς ἀλαλαγμούς τοῦ τρόμου των μὲ τοὺς ἀλαλαγμούς ἄλλων τετραπόδων μεγαλητέρων, δίδουν τὸ σημεῖον τοῦ κινδύνου πρὸς τὸ ἐμφωλεῖον ἐν συνοικίᾳ ἀπειράριθμον στίφος τῶν πτηνῶν, ὥστε ὁ πανικὸς θόρυβος, μεταδιδόμενος ἀστραπηδὸν εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ δάσους, προκαλεῖ γενικὴν τὴν ἀμηχανίαν, καὶ διεγείρει τὴν συνθρήνησιν ὀλομελοῦς τῆς ἀποικίας αὐτῆς. Γινώσκω ἐκ πείρας, ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε ἡ πανήγυρις πανσελήνου, ἥτις διαθρομβοῖ τὰς παρθένους ὕλας τῆς Ἀμερικῆς. Αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκρηγνύειν προξενοῦν ὡσαύτως καὶ αἱ ῥαγδαῖαι συγκρούσεις τῶν στοιχείων. Ὅσάκις ἡ καταιγὶς συγκλονήσῃ τὸ γιγαντιαῖον δάσος, ἀποκομίζουσα εἰς τὰς πτέρυγας τῆς κλάδους παμμυγῆς· ὁσάκις ὁ κεραυνὸς, ταυτόχρονος μὲ τὸν κρότον τῆς βροντῆς, ἐξαστράψῃ τὰς σκοτεινὰς ἀποκρυφὰς τῆς ὕλης, ὁ ὀδοιπόρος, ἀν καὶ ἀπώτατος, ἀκούει τὰς κατοξείας ὠρυγὰς τῶν θηρίων καὶ τῶν πτη-

νῶν, διαφωνοῦσας πρὸς τὸν βραγχώδη γογγυσμὸν τῆς λαίλαπος.»

Ἐὰν ἐντελῶς, ἡ πλημμελῶς σκηνογραφῇ ὁ κάλαμος τοῦ Humboldt τὰ ξένα δράματα τῆς Ἀμερικῆς, περὶ τούτου ἂς κρίνῃ πᾶς ἐκαστος κατ' ἀρέσκειαν. Ἄλλ' εἰς τὰς αὐτομάτους σκηνογραφίας τῆς Φύσεως δὲν ἐπέχουν τόπον ἀποκλειστικὸν αἱ παλιντροπίαι τοῦ καιροῦ, ὁ ῥόχος τῶν ὑδάτων, τὰ δάση, τὰ πτηνὰ, τὰ τετράποδα, καὶ ἡ λοιπὴ λεπτομέρεια τῆς πράξεως· συχνάκις λαμβάνει καὶ ὁ ἄνθρωπος μέρος ἐνεργόν. Δὲν ἐννοῶ βεβαίως τὸν ἔμπορον, οὐδὲ τὸν οἰκουρὸν, οὐδὲ τὸν ῥάθυμον αὐλοκόλακα, ἡ οἰονδήποτε ἄλλον δούλον τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς ἐγκοσμίου ματαιότητος, ἐπειδὴ ἡ αὐτόματος Καλλιτεχνία, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Χριστοῦ, πυκνὸν ὄχλον βεβήλων ἀποσκορακίζει τοῦ ἀγιασθηρίου τῆς ἐννοῶ τὸν διάγοντα βίον μονήρη, ἀγροτικόν, ποιμενικόν, μάλιστα τὸν ἀναχωρητὴν, ὅστις, ἀποστέρξας τὸν τάραχον τῆς κοινωνίας, καὶ τὰς ἀγόνους συγκρούσεις τῶν λαῶν, προσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἵνα ἀναφαιδρύνῃ τὸ πνεῦμα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀθουρβήτου βλαστήσεως τῶν φυτῶν, ἐπὶ τῇ ἐπόψει τῶν ἀστέρων, οἵτινες τὴν ἀτελεύτητον ὁδοιπορίαν των διανύουν μὲ ἀτελεύτητον φωταύγειαν καὶ ἀρμονίαν. Ἐνταῦθα μόνον ἀποσύρει ἡ Φύσις τὸ παραπέτασμα τῆς μεγαλοπρεποῦς σκηνης τῆς, ἐνταῦθα μόνον εὐαρεστεῖται νὰ συνδιαλεχθῇ στόμα πρὸς στόμα, καὶ χωρὶς ἀλλοτρίου διερμηνέως, μόνον ἐνταῦθα, εἰς τὴν ἀγνότητα τοῦ φοιτητοῦ χαριζομένη, συγκατανεύει ἡμισκεπὲς νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ θεοσφράγιστον καὶ ἀστραπηθόλον της πρόσωπον, ἀρχὴν, ἐστίαν, πηγὴν πάσης ἀφθάρτου πρωτοτυπίας. Πρωτότυπος ποιητής, ὅσον οὐδεὶς τῶν δαφνοστεφῶν στιχουργῶν, εἶνε ὁ φιλέρημος ποιμὴν τῆς Πίνδου, ἡ τοῦ Παρνασσοῦ, ὅταν, ἱππαστὶ καθεζόμενος ἐπὶ κρημνοῦ, ῥέποντος εἰς ἄβυσσα χάσματα, περιπλανῶν ἀμέριμον τὸ βλέμμα ἐπάνω πίνακος γεωγραφικοῦ, σημειοῦντος τῆδε ἀγκείσε τὰ καταγώγια τῆς κοινωνικῆς ἐθελοδοουλείας, συμμελίζει τοὺς ὀνείρους τῆς σύριγγός του μὲ τὸν βόμβον τοῦ κάτωθεν χειμάρρου, καὶ μὲ τὸ κωδώνισμα τοῦ ποιμνίου του. Πρωτότυπος διερμηνεὺς τῆς Φύσεως εἶνε ὡσαύτως ὁ Κλέφτης ἀρματωλός, ὅταν, ὑποχωρῶν εἰς τὰς προσφωνήσεις τοῦ ἐλέους, παραδίδει τὸ μοιρολόγιον φονευθέντος συναδέλφου, τώρα μὲν εἰς τὰς χορδὰς τῆς ἀνεπιτηδεύτου λύρας του, τώρα δὲ εἰς τὴν συμπάθειαν τῶν πτηνῶν, μεθ' ὧν συζῇ καὶ συμμερίζεται τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, ἄλλοτε δὲ εἰς τοὺς ψιθυρισμούς τῆς πεύκης, ἡ εἰς τὰ γοερά τρύσματα τῆς δρύας. Ἡ ἔμπνευσις του, ἔμπνευσις ἀγράμματος, ἄδολος, ἀπεριποίητος, συχνάκις τραχεῖα καὶ ἀπειρόκαλος, δὲν κατέρχεται ἐντὸς εὐσυσκευαστοῦ σπουδαστηρίου, δὲν ἔχει λύχνου, ἡ εὐρωτιώσης βιβλιοθήκης, δὲν στε-

ρεοποιεῖται εἰς χάρτην γλαφυρὸν ἀπὸ δάκτυλα, ἀγαπῶντα τὰ κίτρινα χειρόκτια, οὐδὲ διέρχεται καθ' ὁδὸν ἔπη Ὀμήρου, Ὀσσιάνου, Βυρῶνος, Ἀμαρτίνου· εἶνε ἰδιότυπος καὶ ἀκατάδεκτος, ὅσον ἀφιλόδουλα εἶνε τὰ ἦθη καὶ τὸ φρόνημά της· εἶνε ὑψηλὴ, ὅσον τὰ ὄρη, εἰς τοὺς φωλεοὺς τῶν ὀπῶν ἐμφράττει καὶ φρουρεῖ ἀβλαβεῖς τοὺς σπόρους μιᾶς ἐτοιμοῖραγούς παλιγγενεσίας.

Κατὰ τινὰ ἐν Λευκάδι ὀλιγοήμερον διαπρίβην μου, μισθώσας ἀλιευτικὸν πλοιάριον, ἐξήλθον εἰς νυκτερινὴν ψυχαγωγίαν. Τὸ φθινόπωρον, ἀν καὶ ῥέπον ἦδη πρὸς τὴν ἰσημερίαν, συνερίζετο, τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, μὲ τὸ θέρος εἰς νηνεμίαν καὶ χλιαρότητα. Πλὴν τοῦ μονοτόνου ῥυθμοῦ τῆς κάμακος, μὲ τὴν ὁποίαν ἀπώθει ὁ ναύτης τὸ μονόξυλόν του, οὐδεὶς ἄλλος κτύπος ἐτόλμα νὰ παρὰ τὸ σύνθημα τῆς σιγῆς. Νωθρὰ, κωφὰ, νεναρρωμένα τὰ ὕδατα τῆς λίμνης, ἥτις χωρίζει τὴν νῆσον ἀπὸ τὴν γειτονεύουσαν στερεάν, ἀντενάκλων μὲ γλαφυρότητα μαγικοῦ κατόπτρου, ὅχι μόνον τὰ περιγράμματα τῶν ὀρέων τῆς ἀπέναντι Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν τῆς εἰσορῆσις τοῦ Νηρίτου, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὰ ἐλάχιστα αὐτῶν καὶ λωμάτα, ἐνῶ ἡ σελήνη, ἡγεμονεύουσα εἰς τὸν ποιητικώτερον οὐρανὸν τῆς γῆς, ὑπερελάμπρυνε τὴν στιλπνότητα τῆς εἰκόνης. Πόσα ἐρεῖπια τοῦ παρελθόντος, πόσα κτίσματα ἡμίπτωτα, πόσα ἄμορφα λείψανα κατακτητῶν ἀνέκυψαν τότε κύκλῳ τοῦ πανοράματος, ὡς ἂν ἐξήτουν τὴν ἄδειαν νὰ διαχύσωσι τοὺς στεναγμούς των εἰς τὴν ἀναρθρον μελωδίαν τῆς νυκτός! Ἐντεῦθεν μὲν, παράπλευρα τῶν Καλλιγονείων λόφων, ἡγείροντο τὰ κυκλώπεια τεῖχη, ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ Λευκάδιοι, μαχόμενοι κατὰ Ῥωμαίων, ἐκρότησαν τοὺς τελευταίους ἀγῶνας ὑπὲρ Ἑλληνικῆς αὐτονομίας. Εἰς δὲ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον, τὰ δύο φρούρια τοῦ Ἀληπασσᾶ, ἄλλοτε μὲν ἐφιάλται καὶ μορμολύκεια τῶν πολιτῶν Ἀγίας Μαύρας, ἐξαιρέτως τῶν ἀνατρεφόντων ὠραία θυγάτρια, σήμερον δὲ ἀπαρνεόχλητα κατοικητήρια γυπαίετων καὶ ἐχιδνῶν. Ὀλίγον περαιτέρω, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, καὶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἰσμοῦ τῆς νήσου, τὸ φρούριον, ὅπου ἀλληλοδιαδόχως ὠχυρώθησαν Ἰσπανοί, Νεαπολῖται, Βενετοί, Ῥῶσοι, Γάλλοι, Ἀγγλοὶ, αὐτὸ, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ, μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως, ἦλθεν ἡ ἀνεψία Κωνσταντίνου τοῦ Παλαῖολόγου νὰ ἐνταφιάσῃ, ὁμοῦ μὲ τὰς θλιβερὰς ἀναμνήσεις της, καὶ κάλλος, καὶ στοργὰς, καὶ ἐγκόσμιον βίον. Καὶ δεξιᾷ μὲν ἡ πατρικὴ στέγη τῶν γενεθλίων μου, ἀριστερόθεν δὲ τὸ κοιμητήριον, ὅπου γέροντές τε καὶ νέοι τοῦ γένους μου συναπαύονται ἀπὸ τετρακοσίων ἐτῶν... Διετίθετο τὸ πνεῦμά μου νὰ προχωρήσῃ εἰς περιπλανήματα λυπηρότερα, ὅτε ὁ ναύτης, ὑπενδούς εἰς τὰς φιλομολόπους ἐξείς του, ἀπέθεσε τὴν δίκρανον κάμακα, ἀντὶ δ' αὐτῆς λαβὼν ἄκομψον τετράχορδον,

ἤρξατο προανακρούων τὸ γλυκυθυμότερον τῶν ἁσμάτων του. Ἦτο ἡχὸς τις Ὀθωμανικὸς, ἢ Περσικὸς, Ἀμαρὲς λεγόμενος, ὁποσοῦν μὲν ὁμοίος πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ψαλμωδίαν, ἀλλὰ κατὰ μέρη παθὸς, καὶ ἐλεύους· μελωδία ἐπι-σεσυρμένον, πληκτικόν, συγκινητικόν, ἀναμινυῖ-σκον τοὺς γογγυσμούς τοῦ ἀνέμου ἐπὶ αἰολεῖου κιθάρας· ἄσμα, μὴ ἀποπνέον, ἢ πένθος, καὶ γό-ους, καὶ ἐπιζητήματα διαβρύσεως εὐδαιμονίας. Ἡ ἡδυφωνία τοῦ ψάλτου μου, γαργαλίσασα τὴν φιλοτιμίαν ἄλλων ναυτῶν καὶ ἀλιέων, αὐτεσχε-δίασε μετ' ὀλίγον τὴν αὐτὴν συμφωνίαν, ἢν, ἀνα-μέσον θαυσικίων πλατάνων, παρὰ τὴν ὄχθην κελαρύζοντος ποταμίσκου, διεγείρει τιτύθισμα ἀηδόνος, προσκαλούσης τὰς ἄλλας ἀηδόνες εἰς μουσικὴν συναγρύπνησιν. Περὶ μεσονύκτιον, λε-πτὸς ἄνεμος ἐρύτιδωσε τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, καὶ ἀπὸ τοῦς κήπους τῶν προαστείων ἐκόμεσιν εἰς τὴν πνοὴν μου ἀρώματα κιτραίης, ἢ πορτοκαλλιάης. Τὸ μονόδημα τρέπεται διὰ μιᾶς εἰς γενικὴν συνωδίαν, καὶ ἡ λίμνη ἀναπέμ-πει ἐκ παντὸς μέρους τόσους ἡχούς περιπαθεῖς, ὅσους οἱ ἀντίλαλοι τῆς ἐρημίας δὲν προφθάνουν νὰ ἐπαναλάβωσιν. Ἐγὼ ἡκροαζόμεν ἐξεστηκώς, ἡκροαζόμεν ἄφετος εἰς τὰ κατευναστικά ἀνα-κλινίσματα τοῦ συμψάλματος, ἡκροαζόμεν συγ-κεκινημένος ἕως δακρύων. Οὐρανὸς, σελήνη, ὕ-δατα, ὄρη, κοιλάδες, ἐρείπια, τάφοι, ὅλα συνά-μα τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ θεάματός μου, ὅλα ὁ-μοφώνησαν ἐναρμονίως καὶ προσφυῶς μετὰ τὸ μοιρολόγιον ἐκεῖνο τῆς μοναξιάς.

Ἐκὼν ἄκων μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπέπλευσα, καὶ, οἶμοι, ἔκτοτε οὐτ' ἐγὼ ἐπανείδον τὴν φίλην γῆν, οὔτε ἄλλη νύξ παρομοία ἐπανετίλειν, εἰσακού-σασα εἰς τὰς προσφωνήσεις μου! Ἄλλ' ἐὰν ἡ ὀπτασία παρῇθην ἀνεπιστρέπτως, τὸ μνημονι-κὸν ὅμως τῆς καρδίας διασώζει ζωντανὴν καὶ πάλλουσαν ἐτι μίαν τινὰ ἀνάμνησιν τῆς ὀπτα-σίας αὐτῆς. Ὁ ἀνατολικὸς ἡχὸς τοῦ ναύτου ἐνε-χαράχθη εἰς τὸ μνημονικὸν μου ἀνεξαλείπτως, καὶ — παράδοξον! — ὁ ἡχὸς αὐτὸς κατέστη ἔκτοτε πρὸς ἐμὲ καὶ παρηγόρημα κατανυκτικόν, καὶ ἀλεξιφάρμακον δραστήριον ἀνὰ πᾶσαν τυ-χοῦσαν δυσθυμίαν. Τὸν ἡχὸν αὐτὸν ἀναμινυρίζω θαυτῇ φωνῇ, ὅταν, παρακολουθῶν ἐρημόν τι πα-ραθαλάσσιον, ἐμπροσθεν ἐκβρασσομένων κυμάτων, ὑπὸ τὰς πνοὰς λυσσώδους Λίβυος, συρίζοντός μου εἰς τὰ ὅτα, καὶ περισφενδονίζοντος τὸν ἐπενδύτην μου, ἐρωτῶ ἐμαυτὸν: πρὸς τί περι-φέρομαι εἰς ξένην γῆν, τόσον μακρὰν ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν πατέρων μου, ἀδιακόπως συμμι-γνυόμενος μετ' ὄχλον ἄγνωστον καὶ ἀλλότριον; Ὁ ἀγαπητὸς ἡχὸς μοι ἐπανέρχεται εἰς τὸ στόμα δσάκις ἐπιλάμψῃ Σεπτεμβριανὴ σελήνη εἰς τὸ στερέωμα, δσάκις ἡδύνωσι τὴν ὄσφρησιν μου θυμιάματα πορτοκαλλιάης, ἢ κιτραίης, μό-λις ἐξ ὕψους τοῦ σκοπευτηρίου μου διακρίνω εἰς

τὸν ὑποκείμενον αἰγιαλὸν φανούς ἀλιέων, περι-πετομένους ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἐν εἵδει λαμ-πυρίδων. Τὸν ἑτερέτισα παρὰ τὰς ὄχθας λιμνῶν καὶ ποταμῶν τὸν ἐκόμενα ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν Ἀλπεων· μετὰ τὴν πληξικάρδιον μελωδίαν τοῦ ἐπεχείρησα νὰ ἀμαυρώσω ῥόχθον βροντοφώνου καταρράκτου. Παρρησία δὲ τὸ ὁμο-λογῶ· οὐδὲν ὄργανον μουσικόν, οὐδεμία ἐντεχνος συμφωνία, οὐδὲν ἀνάγνωσμα, ἔστω καὶ τὸ δρα-ματικώτερον, ἐμποιεῖ εἰς τὸ πνεῦμά μου τόσην ἱαματικὴν ψυχαγωγίαν, ὅσην μοι παρέχει ὁ ἀπλούστατος καὶ ἀπεριποίητος ἡχὸς μου. Οἱ οἰκειότεροι, ἀστεϊζόμενοι, χλευάζουν ἐνίοτε τὸ ἀπειρόκαλον τῆς προτιμῆσός μου· ἀλλ' οὗτοι παραβλέπουν τὰ νήματα, δι' ὧν τὸ μνημονικὸν πολλάκις ἐπιδέει τὴν ἔποψιν φυσικῶν φαινομέ-νων πρὸς τὰ ἐνδόμυχα αἰσθητά, οὔτε ἀναλο-γίζονται, ὅτι ἡ καρδιά, τὸ μᾶλλον, μετὰ Θεὸν, αὐτεξούσιον καὶ ἀνυπότακτον τοῦ κόσμου, ἀπο-στατεῖ εἰς τοὺς τετριμμένους ὑπογραμμούς· ὅτι ἡ ποίησις ἢ ἀνόθευτος, ἢ ποίησις, ἥτις εἶνε ὠρι-σμένη νὰ ἡλεκτρίσῃ τὸν ἄνθρωπον, εἴτε ἀτομι-κῶς, εἴτε καθ' ὁμάδα, αὐτὴ ἀναβρύει μᾶλλον ἐκ τῶν παρθενικῶν κόλπων τῆς Φύσεως, ἢ ἐκ παραδόσεως διδασκάλων, ἐκ μιμνήσεως μιμητῶν.

Z*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΛΜΕΡΣΤΩΝΟΣ

Ἐκ τῆς ἀρτι δημοσιευθείσης βιογραφίας τοῦ λόρδου Παλμερστώνας.

Κατὰ τὸ ἔτος 1853, ὅτε ἡ νόσος χολέρα ἐπε-σκέφθη τὴν Ἀγγλίαν, αἱ τῆς ἐν Σκωτίᾳ Πρεσβυ-τεριανῆς Ἐκκλησίας ἀρχαὶ ἀπηύθυνον πρὸς τὸν λόρδον Παλμερστώνα, πρωθυπουργόντα τότε, ἐπιστολὴν ὅπως ὑποδείξωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ὠφελε νὰ ὀρίσῃ ἡμέραν τινὰ ἐθνικῆς προ-σευχῆς καὶ ταπεινώσεως. Ὁ πρωθυπουργὸς, (κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Cromwell, ὅστις παροτρύ-νων πρὸ μάχης τινὸς τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ νὰ ἔχωσι τὰ πιστὰ εἰς τὸν Ὑψίστον, προσέθεσεν ἐν τέλει τὴν σύστασιν νὰ μὴ βραχῇ ἢ πυρίτις αὐτῶν), ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς διὰ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ·

«Ὁ ὑποκόμης Παλμερστών με διέταξε ν' ἀναγ-γείλω ὑμῖν τὴν παρὰλαβὴν τῆς ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἐκ μέρους τοῦ ἐν Ἐδιμβούργῳ Πρεσβυτερίου ἐ-ρωτᾶτε ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ὀρίσῃ ἡμέραν τινὰ ἐθνικῆς προσευχῆς καὶ ταπεινώσεως, ἕνεκα τῆς ἐνσκηψάσης χολέρας, συνάμα δὲ νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ἀναντιρ-ρήτως μὲν αἱ ἐκδηλώσεις ταπεινῆς ὑποταγῆς εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Ὑψίστου καὶ αἱ εἰλικρινεῖς ἐξο-μολογήσεις τῆς ἀνθρωπίνης μηδαιμόνητος οὐδέ-ποτε τοσοῦτον ἀρμόζουσιν, ὅσον ὅτε διὰ σκλη-ρῶν δοκιμασιῶν εὐδοκεῖ ἡ Θεία Πρόνοια νὰ παι-δεύῃ τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλ' ὅτι ὁ λόρδος Παλ-

μερστών δὲν θεωρεῖ τὴν παρούσαν περίστασιν κατάλληλον πρὸς τοιαύτης ἐθνικῆς ταπεινώσεως ἐκδήλωσιν.

Ὁ Πλάστης τοῦ παντὸς ὥρισε νόμους τινὰς τῆς φύσεως, διέποντας τὰ τοῦ πλανήτου ἐν ᾧ δια-βιοῦμεν· ἡ δ' εὐπραγία ἢ καὶ ἡ δυστυχία τῆς ἀν-θρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τηρήσεως ἢ τῆς παραμειλήσεως τῶν νόμων τούτων. Εἰς ἐξ αὐτῶν συνδέει τὸ τῆς υγείας κεφάλαιον μετὰ τῶν ἀνα-θυμιάσεων, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς συσσω-ρεύσεως πολλῶν ἀνθρώπων ἐντὸς στενοῦ χώρου, ἢ ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως φυτικῶν ἢ ζωικῶν οὐσιῶν. Κατὰ δὲ τοὺς τοιοῦτους νόμους ἡ ἀναπόφευκτος σχεδὸν συνέπεια τῆς εἰς τοιαύτας ἐπιβλαβεῖς ἀναθυμιάσεις ἐκθέσεως εἶναι ὁ σχηματισμὸς ἢ ἡ διάδοσις τῶν ἐπιδημιῶν.

Ἄλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἠδδὸκῃσε ταῦτοχρόνως ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἱκανόν, ὅπως δι' ἀρμοδίων μέτρων παρεμποδίξῃ ἢ διασκορπίξῃ τὰς τοιαύτας ἀναθυμιάσεις, καθιστῶν αὐτὰς ἀβλαβεῖς. Καθὼν δὲ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ πι-στὴ τήρησις τῶν τοιούτων τῆς φύσεως νόμων, καὶ ἡ ἐξάσκησις τῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ Θεία Πρόνοια τῷ ἐχορήγησε πρὸς συντήρησιν τῆς ἐαυτοῦ εὐπραγίας.

Ἡ ἐνσκηψάσα ἤδη χολέρα, ἥτις θεία χάριτι φαίνεται εἰσερχομένη εἰς τῆς ὑφέσεως τὴν περίο-δον, εἶναι φοβερὰ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης δηλοποιήσις ἄνωθεν, ὅτι παρημέλησαν ἐπὶ πολὺ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν καθήκοντα, καὶ ὅτι οἱ ἐπιφορτισμένοι τὰ τῆς καθαριότητος εἰς τοὺς ἡμετέρους· συνοικισμούς καὶ τὰ τῆς ἐξαφανί-σεως τῶν αἰτίων νόσου δὲν ἐξετέλεσαν τὰ ἀνατιθεμένα εἰς αὐτοὺς χρέη μετὰ τῆς δεούσης δραστηριότητος. Ἡ γνώμη ὅθεν τοῦ λόρδου Παλμερστώνας εἶναι, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης, ὅπως ἀξιωθῶσι νὰ ἴδωσι ἀναστελλομέ-νην τὴν περαιτέρω τῆς ἐπιδημίας πρόοδον, ὀφεί-λουσι νὰ ἐπωφεληθῶσι τοῦ ἐναπολειπομένου μέ-χρι τοῦ προσεχοῦς ἔαρος χρόνου, πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν μέτρων ἀρμοδίων πρὸς καθαρισμὸν καὶ βελτίωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκείας πόλεις ὑπὸ τῶν πενεστέρων κλάσεων κατεχομένων συνοικιῶν, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἔχουσι πρὸ πάντων τοιαύτης ἐπιβλέψεως ἀνάγκην, καὶ πρὸς καταστροφὴν τῶν πηγῶν καὶ τῶν αἰ-τίων τῆς ἐπιδημίας. Καθόσον, ἐὰν αἱ τοιαῦται πηγαὶ καὶ αἰτίαι νόσου ἀφεθῶσιν ὡς ἤδη ἔχουσι, θὰ γίνωσι βεβαίως ἀφορμαὶ ἀσθενειῶν καὶ θανά-των πρόξενον, ὅσῳ καὶ ἂν θελήσῃ, ἡνωμένον μὲν ἀλλ' ἀδρανὲς, νὰ ἐπιδοθῇ εἰς νηστείας καὶ προ-σευχὰς τὸ ἔθνος ὁλόκληρον. Πρῶτον ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ διαπράξῃ τὰ κατὰ δύναμιν πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ, καὶ κατόπιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν πρὸς τελεσφόρησιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀουδίνῳ.

Α. Β.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἀρχῇθεν συνειθίζον οἱ ἄν-θρωποι νὰ θερμαίνωνται ποικίλλει ἀναλόγως τῶν ἡθῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, καθὼς καὶ τοῦ κλίματος τῆς χώρας, ἢν οἰκοῦσι καὶ τῶν ἐκεῖ καυσίμων ὑλῶν.

Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ εἶνε ἐν πολλῇ χρήσει τὸ κινητὸν ἐσχάριον (μαγγάλι), γνωστὸν κατὰ τὴν Δύσιν ὑπὸ τὸ ἰσπανικὸν ὄνομα bra-sero, σύνθετος δὲ ἤδη παρὰ Ῥωμαίοις, οἵτινες ἔκαλον ἐν αὐτῷ ξύλα εὐώδη ἢ καὶ μύρα.

Ἐν τῇ ἀρκτικῇ Εὐρώπῃ ἔχομεν τὰς γεμα-νικὰς θερμάστρας καὶ τὰ θερμαγώγια (calori-fere), ὧν τὰ στόματα πνέουσι πανταχόσε τὴν θέρμην.

Ὁ Ἀραβὶς ἀνάπτει πῦρ παρὰ τῇ σκηνῇ του, ὁ δὲ Κινέζος καταφεύγει εἰς τὰ πύρινα φρέα-τά του.

Ἐν Ἰσλανδίᾳ, ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ὠχροῦ πυρὸς τῆς καιομένης τήρης διηγείται ὁ πτωχὸς ἀλιεὺς εἰς τὰ τέκνα του τὰς παλαιὰς ἱστορίας τῶν Νορβηγῶν βασιλέων καὶ τῆς ἀρχαίας Σκαν-διναβίας τὰ παραμύθια.

Εἰς τοῦ Λάπωνος τὴν κατοικίαν ἡ μᾶλλον τὴν τρύπαν, ὀλίγοι ἀνημμένοι κλάδοι σημύδας ἐπὶ τεσσάρων μεγάλων πετρῶν ἀποτελοῦσι τὴν θερμάστραν ἅμα καὶ τὴν ἐστίαν· καὶ ὁ καπνὸς προτιμᾷ νὰ μένῃ μᾶλλον πνιγνὸς ἐντὸς παρὰ νὰ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μικροῦ καὶ μοναδικοῦ τῆς ἐλεεινῆς κατοικίας φεγγίτου.

Τὸ σημερινὸν θερμαγώγιον ἐγνώριζον ἤδη οἱ ἀρχαῖοι· οὐδὲν ἄλλο εἶνε τὸ ὑπόκαυστον. Ἀλλὰ βεβαίως τὸ εἶχον πολὺ ἀτελὲς καὶ ἐν Πομπηίᾳ μάλιστα οὐδὲν ἔχονος τῆς τοιαυτοτρόπου θερ-μάνσεως ἀνευρέθη.

Ἡ ἐστία (ντζάκι) ἦτο ἄγνωτος εἰς τε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ῥώμης εἶχε τι ἀξιο-λογώτερον πασῶν τῶν καυσίμων ὑλῶν· τὸν ἡ-λιον ἐκεῖνον, τὸν θερμαίνοντα πάντας ἀπὸ Καλ-λίου τοῦ λακκοπλοῦτου μέχρι Διογένους τοῦ κυνικοῦ.

Οἱ Γαλάται, οἵτινες πολὺ ὀλίγον ἠγάπων τὸν καθιστικὸν βίον καὶ προετίμων μᾶλλον τοῦ πο-ταμοῦ τὰς ὄχθας ἢ τὴν ἐστίαν, δσάκις ἠναγ-κάζοντο νὰ ἀνάπτωσι πῦρ, τὸ ἠναπτον κατὰ γῆς καὶ ἐξήρχετο ὁ καπνὸς ἐκ τινος ἐν τῇ στέγῃ ὀπῆς.

Τὸ ἐσχάριον εἶνε τώρα ἐν χρήσει ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Τουρκίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν. Οἱ Τοῦρ-κοι τοποθετοῦσι τὸ τανδοῦρ ἐπὶ ταπητοστρώ-του τραπέζης καὶ κάθονται ἔπειτα κύκλῳ, ὡς περὶ τὴν ἐστίαν οἱ Εὐρωπαῖοι, καπνίζοντες τὸ τσιμπούκιον καὶ συνομιλοῦντες.

Ἡ θερμότης ὅμως ἢ ἐκ τοῦ ἐσχαρίου ἀναδιδό-

μένη εἶνε βλαπτική καὶ δύναται καὶ ἀσφυζῖαν νὰ ἐπιφέρει. Λέγεται ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς παρ' ὀλίγον ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῶν ἀνθρακικῶν ἀναθυμιάσεων, ἃς ἀνέδιδε τὸ ἐν τῷ δωματίῳ του ἐσχάριον κατὰ τινὰ δριμύν χειμῶνα, τὸν ὁποῖον διεχείμασεν ἐν Λουτεκίᾳ, τοὺς σημερινοὺς Παρισίους. Ἐπὶ ἐσχάρῳ ἐκτείνει καὶ ἡ δύσριγος καὶ ἡδυπαθὴς κρεώλης, κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας, τὰς ὑποτρεμούσας ὥραιας καὶ παχουλὰς χεῖράς της.

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰς ἐστίας. Ταύτας ἐφεῦρον κατὰ τὸν ἰσ' αἰῶνα οἱ Γάλλοι. Ἦσαν δὲ κατ' ἀρχὰς ὑψηλαὶ καὶ βαθύταται, ἱκαναὶ ὥστε νὰ ὑποδεχῶσι τὴν πολυάριθμον οἰκογένειαν καὶ τὸν ταξειδιώτην. Παρ' αὐτῇ εὐρίσκει καταφυγὴν ὁ προσκυνητὴς, καὶ ἀντηχεῖ τὸ γέλωμά της ἀπὸ τῶν τρουβαδούρων τὰ τραγούδια.

Ἄν ἦνε πολεμικοὶ οἱ καιροί, στολίζουσι τὴν ἐστίαν τρόπαια καὶ πανοπλῖαι καὶ τὴν καθιστῶσιν οἰκογενειακὴν ὀπλοθήκην.

Ἄν οἱ χρόνοι ἔχουσι θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, εἰκόνημα ἀποστόλου τινὸς ἢ τοῦ ἁγίου τοῦ χωρίου ἢ τῆς Κυρᾶς τῆς Παραγίας, ὑπεράνω τῆς ἐστίας ἐν τῇ καπνισμένῃ κόγχῃ του ἱστάμενον, καταθεᾶται παρερχομένας τὰς γενεάς.

Ἐπειτα, βραδύτερον, τὰ ἥθη γίνονται ἡμερώτερα, ἡ πίσις ψυχραίνεται, γίνονται αἱ κατοικίαι πολυτελέστεραι, γίνεται καὶ ἡ ἐστία μικροτέρα καὶ κομψότερα. Οὔτε ὄπλα πλέον οὔτε εἰκονίσματα ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καθρέπται, κηροπήγια, ὥρολόγια.

Παρήλθον καὶ οἱ χρόνοι καθ' οὓς ὁ μὲν Λουδοβίκος ὁ Π' ἠναγκάζετο νὰ κατακλίνηται διότι ἡ ἐστία ἐκάπνιζεν ἐν τῷ δωματίῳ του, εἰς τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ τὸν Πύργον, ὁ δὲ μέγας διάδοχός του ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ φύχους εἰς τὰς Βερσαλλίας ὡς ὁ ἐσχάτος τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ μηχανικοὶ καὶ ἀρχιτέκτονες διάσημοι ἀνέλαβον νὰ βελτιώσωσι τὴν ἐστίαν. Ἄς ἀναφέρωμεν πρῶτον τὸν φιλόανθρωπον Ῥουμφόρτιον, τὸν εἰσαγαγόντα τὰ γεώμηλα εἰς τὴν Βαυαρίαν καὶ πολλὰ ἄλλα πράξαντα ὑπὲρ τῆς εὐζωίας τῶν πενεστέρων.

Ἐπειτα ἐφευρέθη τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐστιῶν, ὅπερ εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα πρωσσικαὶ ἐστῖαι.

Ἐν Βελγίῳ, ἐν Δανίᾳ, ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Γερμανίᾳ μεταχειρίζονται τὴν θερμάστραν, ἥτις ἐνίοτε λαμβάνει ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ποικίλλας καὶ ὑπερμεγέθεις διαστάσεις. Ὁμοιάζουσιν ἔναι, ἐκ τῶν παλαιωτέρων μάλιστα, πρὸς μέγιστα κιβώτια ἢ πρὸς τάφους ἰνδικοὺς ἢ πρὸς φαγηματοφυλάκια.

Εἰς τὴν θερμάστραν δὲν ἔχεις τὴν χαρωπὴν ἐκείνην λάμψιν τῆς ἐστίας. Αἰσθάνεσαι πολὺ τὸ πῦρ χωρὶς νὰ τὸ βλέπῃς ἀρκούντως. Θερμαίνεται πολὺ ἡ κεφαλὴ καὶ ὄχι ἀρκούντως οἱ

πόδες. Εἶνε βαρεῖα καὶ μελαγχολικὴ ἡ θερμότης της.

Ἡ Ἀγγλία, ἡ κατ' ἐξοχὴν φίλη τῆς εὐζωίας, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν ἐστίαν. Ἐτροποποίησεν ὅμως αὐτὴν σύμφωνα πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἔξεις τὰς ἀγγλικὰς. Ἐκεῖ δὲν θὰ ἴδῃς τὴν κομψότητα καὶ τὸ εὐχαρι τῆς γαλλικῆς ἐστίας. Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία, παντάπασιν χήρα ξύλων, οὔτε τὰς λαμπρούσας ἐκείνας φλόγας, οὔτε τὰ σπινθηροβολήματα γνωρίζει, οὔτε τὸ τρήξιμον, τὸ ὁποῖον αἰφνης κάμνουσιν οἱ μικροὶ κορμοί, τὰ κούτσουρα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς νὰ ἦσαν χρυσᾶ, οὔτε τὸν ἰδιαιτάτον ἐκείνον καὶ γλυκὺν ψίθυρον τῶν ξηρῶν κλαδίων, τοῦ πυρὸς τὴν φωνὴν καὶ τῆς ἐστίας τὸ ἄσμα.

Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία πληροῦται γεανθράκων, ἀνάπτει, λάμπει καὶ σθένηται, μεθοδικῶς, τακτικῶς, σιωπηλῶς. Καὶ εἶνε πᾶσα μεταλλίνη τεχνήντως πολλάκις κατεσκευασμένη, ἀλλὰ πάντοτε βαρεῖα καὶ μελαγχολικὴ. Θερμαίνει πολὺ, τὸ πῦρ αὐτῆς εἶνε λαμπρὸν, τόσον πολὺ, ὥστε θὰ ἐνόμιζες ὅτι μεταλλὸν τι τήκεται, ἀλλ' ἔχει ψυχρὰν τὴν ὄψιν. Φαίνεται ὡς ἂν ἀνθρακία ἐντὸς ὑαλίνου κώδωνος.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΨΥΛΛΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται θὰ ἤκουσαν ἴσως ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες κατῳρώσαν νὰ ἡμερώσωσι καὶ νὰ γυμνάσωσι ψύλλους καὶ ὅτι οἱ ψύλλοι οὗτοι ἔστυρον μικροσκοπικὰ ἀμάξια καὶ ἄλλα παντοῖα γυμνάσματα ἐξετέλουν. Τὸ πρᾶγμα εἶνε σχεδὸν ἀπίστευτον καὶ ὅμως εἶνε ἀληθέςτατον.

Τῇ 4 Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐπεδείκνυε τις ἐν Παρίσις, ἐν ὁδῷ Vivienne, τοιαῦτα θαυμάσια. Ἐκαστον ἐκτιθέμενον ἀντικείμενον ἦτο ἐπὶ ἰδιαιτέρου πινακίου καὶ ἐφαίνετο μὲν καὶ διὰ γυμνοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀλλίον ὅμως ἠδύνατό τις νὰ τὸ παρατηρήσῃ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Πρῶτον μὲν ἐφαίνετο ἀμάξιον σχεδὸν ἀδιόρατον, ἀριστούργημα μικροτεχνίας, συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων ψύλλων ἐξευγμένων καὶ στερεῶς συγκρατουμένων διὰ ζωστήρων. Ἐτερος ψύλλος ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ ἀμυγδαλάτου, λεπτότατον δὲ τι ὥσπερ μάστιξ ἦτο προσηρημένον εἰς τὸν πόδα τοῦ νεοφανοῦς τούτου ὀδηγοῦ. Εἰς τὴν θέσιν τὴν ὀπισθεν τῆς ἀμάξης ἐκάθητο ἕκτος ψύλλος. Οἱ ψύλλοι οἱ τελοῦντες χρὴν ἵππων ἤθελον φυσικῶς νὰ πηδήσωσιν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο διότι ἐμποδίζοντο ὑπὸ τῶν ζωστήρων αἱ προσπάθειαι των κατέληγον μόνον εἰς κίνησιν πρὸς τὰ ἔμπροσ, ἥτις ἔκαμνε τὴν ἀμαξίαν νὰ προχωρῇ. Παρὰ τὴν ἀμαξίαν, δύο ἄλλοι ψύλλοι,

προσηρμοσμένοι ἕκαστος ἐκ τῶν δύο ἐπὶ καθέτου ξυλαρίου, ἐμονομάχουν πεισματωδῶς διὰ ξυλίνων καὶ μόλις ὁρατῶν ξιφιδίων. Ἄλλος ψύλλος ἔστυρε μόνος του διὰ κλωστῆς μικρὸν τεχνητὸν ἐλέφαντα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ψύλλος πάλιν ἐκάθητο ἡσυχότατα ὑπὸ μικρὸν κουδούκιον. Παρέκει μικρὸς ἀνεμόμυλος ἐκινεῖτο ὑπὸ ψύλλου προσηρμοσμένου διὰ τῆς ῥάχews ἐντὸς τοῦ μύλου. Διὰ τῆς κινήσεως τῶν ποδῶν του, ὁ ψύλλος περιέστρεφε μικρὸν κύλινδρον ἐπὶ ἄξωνος εὐρισκόμενον, οὗτος δὲ ἐκίνει τὰ πτερὰ τοῦ μύλου. Ψύλλος τις ἔφερε σφαῖραν εἰς τὸν πόδα του προσηρητημένην διὰ μικρᾶς μεταλλίνης ἀλύσσεως, ὡς οἱ κατὰδικοι, καὶ ἄλλοτε μὲν πηδῶν τὴν ἔκαμνε νὰ ὑψώνηται, ἄλλοτε δὲ βαδίζων τὴν ἔστυρε μεθ' ἑαυτοῦ. Καὶ ὕδωρ ἦνται μικρὸς ψύλλος ἀπὸ μικροσκοπικοῦ φρέατος καὶ ὡς ἵππος ἐχρησίμευεν ἄλλος, ἐφ' οὗ διέκρινέ τις διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀδιόρατον χάρτινον ἀναβάτην. Τέλος ἡ παράστασις ἔληγε διὰ βολῆς μικροῦ κανονίου, εἰς ὃ ἔθετε πῦρ γενναῖος ψύλλος, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον ὁ ψύλλος ἦτο προσηρητημένος εἰς τὸ ἄκρον ξυλαρίου, ὅπερ ἐστρέφετο περὶ τινὰ ἄξωνα διέγραφε λοιπὸν κύκλον ὁ ψύλλος καὶ ἐπὶ τοῦ κύκλου εὐρίσκετο μικρὸν κανόνιον. Εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τοῦ ξυλαρίου ἐκρέματο ἀπὸ λεπτοτάτου νήματος ἐκ πλατίνης σταγὼν θεϊκοῦ ὀξέος. Ἄμα ἡ σταγὼν ἔφθανεν ὑπεράνω τῆς ὀπῆς τοῦ κανονίου ἠγγίξε πρὸς κόνιν τινὰ συγκειμένην ἐκ χλωρικῆς ποτάσεως καὶ ζακχάρως, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἀνάπτει εὐθὺς ἄμα ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεϊκὸν ὀξύ.

Ἡ ἐκθεσις αὕτη εἶνε ἀξία μνείας διότι ἐχρειάσθη ἐκτακτος ὑπομονῇ εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ παρασκευὴν ὅλων ἐκείνων τῶν θαυμασίων πραγμάτων. Εὐκόλως δὲ θὰ νοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι οἱ ψύλλοι οὗτοι οὐδόλως εἶνε ἡμερωμένοι ἢ γυμνασμένοι ὅπως ἔλεγεν ὁ ἐπιδεικνύων αὐτοὺς, ἀλλ' ἔκαμνον τὰ πάντα μόνον καὶ μόνον διὰ τῶν προσπαθειῶν, ἃς κατέβαλλον ἵνα ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των.

ΤΡΟΦΗ ΧΕΛΙΔΟΝΩΝ

Παρατηρήθη ὅτι αἱ χελιδόνες φέρουσι τροφήν εἰς τοὺς νεοσσούς των εἰκοσάκις τὴν ὥραν κατὰ συνέπειαν ἐν ζεῦγος τοιούτων πτηνῶν, φέρον οὕτω πως τροφήν ἐπὶ ἐκκαίδεκα ὥρας, ἥτοι ἀπὸ τῆς τετάρτης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς ὀγδόης ἑσπερινῆς, ἐπισκίεπεται ἐξακοσίας τεσσαράκοντα φορές τὴν φωλεάν του καθ' ἡμέραν. Ἐκαστὴν φοράν οἱ δύο γονεῖς φέρουσι πρὸς τοὺς νεοσσούς των τοῦλάχιστον δέκα ἔντομα, τουτέστιν ἑξ ἑκατὸν τοῦλάχιστον τοιούτων καθ' ἡμέραν. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἐξακοσίας μυίας, τὰς ὁποίας οἱ γονεῖς καταναλί-

σκουσι πρὸς ἰδίαν των τροφήν ὥστε μία οἰκογένεια χελιδόνων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τρώγει ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ ἐν ἐνὶ μὲν διακοσίας δέκα χιλιάδας ἐντόμων. Ἄν δὲ οἱ γονεῖς καταναλίσκωσι μόνον τριάκοντα χιλιάδας ἐντόμων, ἔπεται ὅτι οἰκογένεια ἑξ ἑπτὰ τοιούτων πτηνῶν θὰ καταναλώσῃ πεντακοσίας ἐβδομήκοντα ἑξ χιλιάδας ἐντόμων κατὰ μῆνα.

Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι ἕκαστον οἰκογένεια χελιδόνων ἀπαλλάσσουσι μίαν κωμόπολιν πλέον τῶν πεντήκοντα ἑκατομμυρίων ὀχληρῶν καὶ ἐπιβλαβῶν ζωφίων, ἐφ' ὅσον χρόνον κατοικήσωσιν ἐν αὐτῇ.¹

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ο ΝΩΕ ΚΑΙ Ο ΑΜΠΕΛΩΝ ΑΥΤΟΥ

Ὅταν ὁ Νῶε ἐφύτευεν ἀμπελῶνα, ὁ διάβολος ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τοῦ εἶπε: Τί κάμνεις αὐτοῦ;

— Φυτεύω ἀμπελῶνα.

— Καὶ εἰς τί χρησιμεύει ὁ ἀμπελῶν;

— Ὁ καρπὸς αὐτοῦ, εἴτε χλωρὸς εἴτε ξηρὸς, ἀπεκρίθη ὁ Νῶε, εἶνε καλὸς καὶ γλυκὺς ὁ οἶνος δὲ, τὸν ὁποῖον ἐκπνέει τις ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον, εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἄς ἐργασθῶμεν ἐξ ἡμισείας, εἶπεν ὁ διάβολος.

— Δέχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Νῶε.

Τί κάμνει τώρα ὁ διάβολος; Πηγαίνει καὶ εὐρίσκει ἐν ἀρνίον καὶ ἕνα λέοντα, ἕνα χοῖρον καὶ ἕνα πίθηκον, τοὺς ἔσφαξε, ἀνακάτωσε τὸ αἷμά των, καὶ με αὐτὸ ἔβρεξε τὴν γῆν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐὰν φάγῃ τὸν καρπὸν τοῦ κλήματος, εἶνε καλὸς καὶ ἡμέρος ὡς ἀρνίον· ἐὰν πίνῃ τὸν οἶνον, φαντάζεται ὅτι εἶνε λέων· ἐὰν πίνῃ συχρὰ, γίνεται χονδρὸς καὶ ἀπεχθὴς ὡς χοῖρος· ἐὰν δὲ μεθύσῃ, φλυαρεῖ, σείεται, καὶ μορφάζει ὡς πίθηκος.

ΔΙΑΤΙ ΤΑ ΠΤΗΝΑ ΤΡΩΓΟΥΣΙ ΧΑΛΙΚΑΣ

Ἐν τῷ στομάχῳ τῶν πτηνῶν εὐρίσκονται λιθίδια, τεμάχια χαλίκων, ἄμμος, κτλ. Τὰ πτηνὰ καταπίνουσι τὰ τεμάχια ταῦτα ἐκ συναισθήσεως λογισμένης διότι τοῖς εἶναι ἀπαραίτητως ἀναγκαῖα καὶ ἄνευ τούτων δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὰ τρόφιμα.

Ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ δὲν δύνανται νὰ λειάνωσι τὰ τρόφιμα, ἐνῶ καταβρογχίζουσιν αὐτὰ, τὰ τρόφιμα κατέρχονται εἰς τὸν στομάχον ἀνέπαφα· ἐκεῖ δὲ χρησιμεύουσιν οἱ χαλικοί. Ὁ πρόλογος εἶναι ὁυλαξ μωδῆς, περιβεβλημένος ἐσωτερικῶς μεμβράναν κερατοειδῆ ὅταν τὰ τρόφιμα τοῦ

1. Χρυσόλλης.

πτηνοῦ, οἱ κόκκοι λ.χ., εἰσέρχονται εἰς τὸν ὅ-
λακκα αὐτὸν, μαλακύνονται διὰ τοῦ γαστρικοῦ
χυμοῦ, δι' ἐπανειλημμένων δὲ συσπλῶν τοῦ προ-
λόβου ἡ θρεπτικὴ οὐσία τίθεται εἰς κίνησιν. Οἱ
κόκκοι συγκρούονται, πιέζονται, συσπῶνται καὶ
τρίβονται ὑπὸ τῶν χαλίκων καὶ τῶν ἄμμων οὓς
περιέχει ὁ πρόλοβος· ὥστε συντόμως λειαινόνται,
διαβιβάζονται εἰς τὰ ἔντερα καὶ χωνεύονται.

Παρὰ τοῖς πτηνοῖς ἄρα οἱ χάλικες καὶ ἡ ἄμ-
μος εἰσὶν ὅ,τι οἱ ὀδόντες εἰς τὰ μαστοφόρα· ὡς
εἴπομεν δὲ εἰσὶν ἀπαραίτητοι εἰς τὰ πετεινά,
καὶ ἐν τοῖς ὀρνιθοτροφείοις πρέπει νὰ θέτῃ τις
συνεχῶς χάλικας ἢ ἄμμον, διότι ἄλλοι μὲν τῶν
ὑπαρχόντων ἐξαφανίζονται διὰ τῆς συνεχοῦς
προστίψεως, κατὰ τὴν φύσιν των, ἄλλοι δὲ δια-
λύονται ὑπὸ τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ. Εἶναι ἀνάγκη
τὰ πετεινά νὰ δύνανται νὰ εὐρίσκωσι τὴν ὕλην
αὐτὴν τὴν ἐν τῷ στομάχῳ ἐπέχουσιν θέσιν
ὀδόντων.

Τὸ ἔνστικτον τῶν κατοικιδίων πτηνῶν ὠ-
θεῖ αὐτὰ, ὁσάκις δύνανται νὰ εὐρίσκωσι τεμά-
χια χάλικος ἢ ἄμμου, ἅτινα ἀγαπῶσι, νὰ ἐπι-
ζητῶσιν ἀναλόγους θρεπτικὰς οὐσίας, δυναμένας
νὰ λειανθῶσι, δι' οὗ περιεγράψαμεν τρόπον.

Παρατηρητὴς ἐβεβαίωσεν πρὸ μικροῦ ὅτι τὰ
πετεινὰ τοῦ ὀρνιθοτροφείου τρώγουσι κουρασάνι.
Τοῦτο εἶναι βέβαιον, διότι καὶ ὁ Κ. Ἰούλιος
Βενουά ἐβεβαίωσεν πολλὰκις ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως·
εἶχε θέσει εἰς τὸ ὀρνιθοτροφεῖόν του τοιαύτην
ὕλην, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας αὕτη εἶχε κατα-
βροχθισθῇ.

Τὰ πτηνὰ ἅτινα διακινούνται εἰς ὀρνιθοτρο-
φεῖον ἐστρωμένον μὲ πλάκας ἢ εἰς μέρη ὅπου δὲν
ὑπάρχουσι χάλικες καὶ ἄμμος, πάσχουσι, διότι
ἡ πέψις δὲν δύναται νὰ γίνῃ εὐκόλως· τινὲς δὲ
ἀποδίδουσιν εἰς τὴν αἰτίαν αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν
πετεινῶν τινων.¹

Ο ΘΕΟΣ

Κατὰ μίμησιν τοῦ Βερανζέ.

Ὁ Θεὸς ἐνθρονισμένος στὸ οὐράνιον Παλάτι,
Τὰς ἡνίας τῶν ἀστέρων εἰς τὰς χεῖράς του ἐκράτει·
Μὲ τὸ τηλεσκοπίον του εἶδε κάπου μακρυνά
Καὶ τῆς μικροτάτης Γῆς μας τὸν πλανήτην νὰ γυρνᾷ,
Ἐνὰ ἕνα τοὺς λαοὺς τῆς κῆτιζε μὲ τὴν ἀράδα,
Καὶ τὴν κεφαλὴν του σείων, εἶπε βλέπων στὴν Ἑλλάδα·
"Ἄν ἤξεύρῃ τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Πλέοντα χωρὶς πυξίδα καὶ μὲ τ' ἄρμενα σχισμένα
Τὸν ὁδὴγησεν ἡ χεὶρ μου εἰς ἀλύμαντον λιμένα·
Μόλις ἄρξισε γαλήνην καὶ ἀνάπασιν νὰ χαίρῃ,
Καὶ ἰδοὺ τῆς ἡσυχίας τὸν ζυγὸν δὲν ὑποφέρει.
Νὰ τὸν γαργαλίσουν πάλιν ἄρξισαν μ' αἰδοσίας,
Καὶ αὐτὸς νὰ γλυκακούῃ βραδιούργων νοουσίας.
Ἄν ἤξεύρῃ τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Κάποτε τ' αὐτὶ τεντώνω, καὶ ἀκούω τῶν ἀνθρώπων
Ταῖς ἀστείαις προσευχαῖς·

"Ἐνας ἥλιον γυρεύει, ἄλλος ἄκοπαις βροχαῖς,
Κι' ἄλλος μὲ ζητεῖ τοῦ ἄλλου νὰ διαδεχθῇ τὸν τόπον.

1. Ἐρμηνεία. ἐκ τοῦ "Ὁ μὴ ῥοῦ.

Ὁ καθεὶς ἐνώπιόν μου τὰ ἐγκλήματα του φέρει,
Καὶ συνένοχόν του θέλει ὡς κ' ἐμὲ νὰ καταφέρει.
Ἄν ἤξεύρῃ τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαὸς,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * "Ὅστις θέλει μυθιστορήματα ἄς ἐγγύψῃ
σπουδαίως εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας· ἐν
αὐτῇ θέλει ἴδῃ τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὸν οἰκιακὸν
βίον μὲ τὰς ποικιλωτέρας καὶ δραματικωτέρας
αὐτοῦ σκηνάς, τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν μὲ τὰ
ζωηρότερα καὶ τερπνότερα αὐτῆς πάθη, καὶ πε-
ριπλέον ὑπερτάτην τινὰ γοητείαν, τὴν γοητείαν
τῆς πραγματικότητος. Θαυμάζω τὴν φαντασίαν
καὶ ἀρέσκει μοι ὑπερβαλλόντως ἡ δημιουργὸς
αὕτη δύναμις, ἥτις ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς τὸ εἶναι
παράγει ὄντα, τὰ ἐμψυχώνει, τὰ χρωματίζει
καὶ τὰ ζωοποιεῖ ἐνώπιόν μας, ἀναπτύσσουσα διὰ
τῶν ὀπτασιῶν τῆς τύχης τοὺς παντοειδεῖς
θησαυροὺς τῆς ψυχῆς· τὰ ὄντα ὅμως, ἅτινα
πραγματικῶς ἔζησαν καὶ ἠσθάνθησαν τὰς περι-
πετείας ταύτας τῆς τύχης, τὰ πάθη, τὴν εὐφρο-
σύνην καὶ τὰς λύπας, τῶν ὁποίων ἡ θεὰ ἐξασκεῖ
τοσαύτην ἰσχὺν ἐφ' ἡμῶν, τὰ ὄντα ταῦτα, λέγω,
ὅταν ἐκ τοῦ σύγγενος καὶ ἐν τῇ οἰκιακῇ των
ζωῇ τὰ βλέπω, μὲ ἐλκύουσι καὶ μὲ κρατοῦσιν
ἐτι πλέον ἰσχυρότερον παρὰ τὰ ἐντελέστερα
ποιητικὰ ἢ μυθιστορικὰ ἔργα. Ἡ ζωὴ δημιουργ-
γία, τὸ ποίημα αὐτὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τοὺς θεοὺς
αὐτοῦ χαρακτηρὰς παριστανόμενον, εἶνε ὠραιό-
τερον παντὸς ἀνθρωπίνου ποιήματος, καὶ ὁ Θεὸς
εἶνε ὑπέρτερος παντὸς ποιητοῦ. (Guizot.)

* * Ὅσάκις ὀφείλεις νὰ συζῆς μετὰ τινων
καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς παραφροσύνης αὐτῶν,
ἤγουν ὅτε τὸ κυριεῦον αὐτοὺς πάθος, ἐπισκο-
τίζον καὶ αἰσθήσεις καὶ νοῦν, καθίστησιν αὐτοὺς
ἀκρατεῖς αὐτῶν, ἀπόφευγε τὴν ἐκρηξίν τῆς παρα-
φροσύνης αὐτῶν δι' ἐπιτηδεῖον τρόπον, εἴτε διὰ
τῆς σιωπῆς σου, εἴτε διὰ τῶν νουνεχῶν καὶ πε-
φυλαγμένων λόγων σου, ἢ καὶ διὰ τῆς προσκαί-
ρου ἀπομακρύνσεώς σου. (Zschokke.)

* * Ἡ εὐφυΐα πλάττει, ἡ κρίσις διαιωνίζει.
Ἡ κρίσις εἶνε ὁ δρόμος λόγος τῆς εὐφυΐας, ἥτις
ἄνευ ἐκείνης, δὲν εἶνε ἡ περίβλεπτός τις παρα-
φροσύνη. (Chateaubriand.)

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἐξάλειψις κηλίδων οἴνου.

Ἄν χυθῇ οἶνος ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος ἀρκεῖ νὰ
ἐπιθέσωμεν ἄλας, ἐνόσω αἱ κηλίδες εἰσὶ νωπαί,
ὅπως καθαρίσωμεν αὐτάς ἐντελῶς. Ἄν ὅμως αἱ
κηλίδες εἶνε παλαιαί, τότε θέτομεν τὸ κηλιδωθὲν
μέρος ἐντὸς γάλακτος βράζοντος ἐπὶ τοῦ πυρὸς
καὶ αἱ κηλίδες θέλουσι τάχιστα ἐκλείψει.

1. Ἀλὲξάνδρος Σούτσης.